

UDKAST

Social- og Boligministeriet
Udsatte Voksne/Jura
2025-2832
CKKJ/SMH

19.02.2026

UDKAST

Til

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og
administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer
(Gennemførelse af værdighedsreformen)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1129 af 22. september 2025, som ændret ved § 4 i lov nr. 716 af 20. juni 2025, § 2 i lov nr. 745 af 20. juni 2025, § 11 i lov nr. 1344 af 25. november 2025 og lov nr. 136 af 27. januar 2026, foretages følgende ændring:

1. Efter kapitel 20 a indsættes *i afsnit V*:

»Kapitel 20 b

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

§ 111 c. Kommunalbestyrelsen kan sammen med en eller flere
civilsamfundsorganisationer og den stedlige region oprette Gadens Huse
og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere.

Stk. 2. Lederen af Gadens Hus og af en mobil udsatte-enhed træffer
afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Hus eller for
den mobile udsatte-enhed.

Stk. 3. Lederens afgørelse efter stk. 2 kan ikke påklages til anden
administrativ myndighed.«

§ 2

UDKAST

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2024, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 1760 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 d indsættes i *kapitel 3*:

»Forsøgsordning med "Borger i Danmark" i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

§ 9 e. En kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c i lov om social service, kan træffe afgørelse om indsatser efter lov om social service, jf. stk. 2, overfor en borger i målgruppen, jf. stk. 3, selvom borgeren har en anden handlekommune efter § 9, stk. 1.

Stk. 2. Der kan efter stk. 1 træffes afgørelse om følgende indsatser efter lov om social service:

1) § 82 a om gruppebaseret hjælp, omsorg eller støtte samt gruppebaseret optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

2) § 82 b om tidsbegrænset individuel hjælp, omsorg eller støtte samt tidsbegrænset individuel optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

3) § 83 om personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

4) § 83 a om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb.

5) § 85 om hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

6) § 86 om genoptræning.

7) § 97 om ledsagelse.

8) § 98 om særlig støtte- og kontaktperson til døvblinde

9) § 99 om støtte- og kontaktperson.

10) § 100 om kompensationsydelse.

11) § 101 om social behandling til personer med et stofmisbrug, herunder også som døgnbehandling efter § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

12) § 102 om behandlingsmæssige tilbud.

13) § 103 om beskyttet beskæftigelse.

14) § 104 om aktivitets- og samværstilbud.

15) § 112 om hjælpemidler.

16) § 113 om forbrugsgoder.

17) § 113 a om køb af forbrugsgoder.

18) § 113 b om tidsbegrænset hjælpemidler og forbrugsgoder.

19) § 117 om befordring med individuelle transportmidler.

UDKAST

Stk. 3. Stk. 2 omfatter borgere, der opsøger et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:

- 1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.
- 2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.
- 3) Borgeren har en psykisk lidelse.

Stk. 4. En kommunalbestyrelse, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen, jf. stk. 3.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 4 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 6. Udgifter til indsatser, som en kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om efter stk. 2, afholdes af borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1.

§ 9 f. En kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, skal orientere borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1, herom.

Stk. 2. Når det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter § 9 e, skal en kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1, løbende udveksle oplysninger af betydning for indsatsen. Udveksling af oplysninger efter 1. pkt. kan ske uden borgerens samtykke.«

2. I § 61 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»*Stk. 2.* Opstår der uenighed mellem 2 eller flere kommuner, jf. stk. 1, om, hvilken kommune der er handlekommune for en borger, træffer Ankestyrelsen afgørelse herom inden for 10 arbejdsdage. Arbejdsdage i forbindelse med partshøring og øvrig sagsoplysning, som sker ved indhentelse af oplysninger fra andre end Ankestyrelsen, medregnes ikke i fristen nævnt i 1. pkt.

Stk. 3. Stk. 2 omfatter borgere, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:

- 1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.
- 2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.
- 3) Borgeren har en psykisk lidelse.

Stk. 4. Sager omfattet af stk. 2, jf. stk. 3, kan indbringes for Ankestyrelsen af kommuner eller af en kommune på vegne af en borger.

UDKAST

Stk. 5. I sager omfattet af stk. 2 skal Ankestyrelsen i forbindelse med modtagelsen af sagen meddele til de involverede kommuner, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8«

Stk. 2 bliver herefter stk. 6.

§ 3

I lov om euforiserende stoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1334 af 9. december 2019, som ændret ved lov nr. 667 af 11. juni 2024 og lov nr. 724 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. § 3, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

»Besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug strafforfølges ikke, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf, jf. dog stk. 5.«

2. I § 3 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Stk. 4 finder ikke anvendelse på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5.«

3. Efter § 3 d indsættes:

»§ 3 e. Euforiserende stoffer, som er blevet beslaglagt af politiet, og som var bestemt til eget forbrug af en person, der er omfattet af § 3, stk. 4, eller § 3 b, stk. 2, kan konfiskeres af politiet, hvis stofferne ikke på stedet kan tilbageleveres til den person, som stofferne var bestemt til.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2026, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 2, nr. 1, træder i kraft den 1. januar 2027.

Stk. 3. Overskriften til § 9 e og §§ 9 e og 9 f i lov om retssikkerhed og administration på socialområdet, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1, ophæves den 1. januar 2030.

Stk. 4. § 2, nr. 2, finder ikke anvendelse for sager, som Ankestyrelsen har modtaget før den 1. juli 2026. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 5

UDKAST

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 3 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget*Almindelige bemærkninger*

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Lovforslagets hovedpunkter
2.1.	Oprettelse af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder samt forsøgsordning om iværksættelse af sociale indsatser efter serviceloven i Gadens Huse og i de mobile udsatte-enheder uagtet borgers handlekommune ("Borger i Danmark")
2.1.1.	Gældende ret
2.1.2.	Social- og Boligministeriets overvejelser
2.1.3.	Den foreslåede ordning
2.2.	Fasttrack-ordning for afklaring af mellemkommunale tvister om placering af handlekommuneansvar
2.2.1.	Gældende ret
2.2.2.	Social- og Boligministeriets overvejelser
2.2.3.	Den foreslåede ordning
2.3.	Ret til at besidde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte borgere med stærk afhængighed
2.3.1.	Gældende ret
2.3.2.	Justitsministeriets overvejelser
2.3.3.	Den foreslåede ordning
3.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

UDKAST

4.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5.	Konsekvenser for FN-retten
6.	Administrative konsekvenser for borgerne
7.	Klimamæssige konsekvenser
8.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9.	Forholdet til EU-retten
10.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11.	Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) fremlagde den 16. maj 2025 udspillet ”Værdighedsreform”, der indeholder i alt 12 initiativer, der skal sikre et mere værdigt liv for de allermest udsatte borgere.

Den 29. januar 2026 blev regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti med Aftale om værdighedsreform enige om at sætte ind med en række initiativer, som skal sikre de allermest udsatte borgere et mere værdigt liv.

Dette lovforslag har til formål at gennemføre de dele af den politiske aftale om værdighedsreform, der kræver lovændring.

Som en del af Aftale om værdighedsreform af 29. januar 2026 indgår et initiativ om at etablere Gadens Huse i de større byer samt mobile udsatte-enheder uden for de større byer, som skal samle hjælpen til de mest udsatte borgere ét sted og gøre den mere tilgængelig for målgruppen. I Gadens Huse samles eksisterende indsatser på tværs af kommune(r), region og civilsamfund, så de allermest udsatte borgere fremover kan møde op ét sted for at få adgang til basal hjælp og støtte. Uden for de større byer skal de mest udsatte borgere mødes af mobile udsatte-enheder, som skal være en udkørende og opsøgende indsats, der skal samle indsatser på tværs af kommune(r), region og civilsamfund.

UDKAST

Lovforslaget indeholder for det første et forslag om at indføre en hjemmel til, at kommunerne sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere. Med værdighedsaftalen er der afsat varige midler til ansøgningspuljer til hhv. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, som skal bidrage til finansieringen og oprettelsen heraf.

For det andet foreslås en national 3-årig forsøgsordning, hvorefter kommuner, som etablerer et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil kunne iværksætte en række udvalgte sociale indsatser efter lov om social service til de mest udsatte borgere, de kommer i kontakt med, uanset hvilken kommune der er borgerens handlekommune. I praksis vil dette betyde, at hvis en udsat borger kommer i kontakt med en kommunal medarbejder i et Gadens Hus eller i en mobil udsatte-enhed, så vil de kunne få tildelt en række sociale indsatser, dér hvor de opholder sig – uanset hvilken handlekommune de hører til. De allermest udsatte skal derved opleve at være ”borgere i Danmark” i stedet for at bruge ressourcer på at navigere i, hvilken kommune der er deres handlekommune. Forsøgsordningen foreslås etableret for en 3-årig periode fra det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt for loven.

Af aftalen om kommunernes økonomi for 2026 fremgår bl.a., at ”Regeringen og KL er enige om at drøfte de præcise rammer og de omfattede indsatser i ”Borger i Danmark”. Regeringen og KL er desuden enige om løbende at drøfte erfaringerne med den nationale forsøgsordning, herunder ift. økonomien kommunerne imellem.”

For det tredje foreslås det at etablere en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen for mellemkommunale sager om handlekommuneansvaret for udsatte borgere, dvs. borgere uden ordinær beskæftigelse og med mindst to ud af følgende tre kriterier, hhv. at borgeren har særlige sociale problemer og ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, at borgeren har et alkohol- eller stofmisbrug eller at borgeren har en psykisk lidelse. Ordningen indebærer, at Ankestyrelsen samlet set har 10 arbejdsdage til sagsbehandlingen, herunder at træffe afgørelser i sager, hvor der er uenighed om, hvilken kommune, der er handlekommune for borgere omfattet af målgruppen. Som noget nyt vil Ankestyrelsen ved modtagelsen af sagen også skulle træffe afgørelse om hvilken kommune, der er midlertidig handlekommune i den pågældende sag. Forslaget har til formål at sikre, at uenighed mellem en eller flere kommuner om handlekommuneansvaret i forhold til målgruppens borgere afklares hurtigt, sådan at borgerne ikke skal vente uhensigtsmæssigt

lang tid på at få en afklaring af handlekommuneansvaret med dertilhørende risiko for, at indsatser forsinkes.

For det fjerde lægges der med lovforslaget op til at sikre, at målgruppen, der allerede i dag kan nøjes med et tiltalefrafald for at besidde stoffer til eget forbrug, fremover ikke strafforfølges og ikke får konfiskeret stofferne.

De mest udsatte borgere med stærk stofafhængighed er en yderst sårbar målgruppe, der ofte har komplekse sociale og sundhedsmæssige udfordringer som f.eks. hjemløshed og psykisk sygdom. Regeringen ønsker at sikre mere værdighed for personer med stærk afhængighed af bl.a. euforiserende stoffer.

Med lovforslaget lægges der op til at sikre, at målgruppen, der i dag skal meddeles tiltalefrafald for at besidde euforiserende stoffer til eget forbrug, fremover ikke strafforfølges og dermed heller ikke får konfiskeret stofferne.

Der lægges dog op til, at straffritagelsen ikke skal finde anvendelse på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5.

Der lægges endvidere op til at indføre en særskilt hjemmel til, at euforiserende stoffer, der er beslaglagt hos en person omfattet af straffritagelsesreglerne i lov om euforiserende stoffer, kan konfiskeres af politiet, hvis stofferne ikke på stedet kan tilbageleveres til den person, stofferne var bestemt til.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Oprettelse af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder samt forsøgsordning om iværksættelse af sociale indsatser efter serviceloven i Gadens Huse og i de mobile udsatte-enheder uagtet borgers handlekommune ("Borger i Danmark")

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Handlekommunereglerne efter § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Kapitel 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2025 (herefter retssikkerhedsloven), fastlægger bl.a., hvilken kommune der har ansvar for at yde hjælp og støtte efter den sociale lovgivning, herunder lov om social service, jf.

UDKAST

lovbekendtgørelse nr. 1129 af 22. september 2025 (herefter serviceloven), og som i udgangspunktet også har ansvar for at afholde udgifterne hertil. Reglerne skal sikre, at der altid er en handlekommune med afgørelseskompetence og betalingsansvar overfor den enkelte borger.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, at pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne dertil påhviler handlekommunen, jf. dog §§ 9 b og 9 c. Handlekommunen er den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog stk. 2-13 og § 9 a.

Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 3, nr. 1, 2 og 6, at en kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter lov om social service, efter § 29, stk. 1, og § 32, stk. 5, i barnets lov og efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren i en anden kommune har fået ophold i boformer efter §§ 107-110 og 192 i lov om social service, boliger efter § 115, stk. 2 og 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. eller boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-5.

Efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 4, vedbliver en kommune at være handlekommune efter stk. 3, så længe borgeren har ophold i det pågældende botilbud, et tilsvarende tilbud eller et tilbud omfattet af stk. 5, indtil borgeren har erhvervet en ny handlekommune efter § 9, stk. 1.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 9, stk. 8, at i tilfælde af, at der opstår uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en borgers handlekommune, skal den af de uenige kommuner, hvor borgeren er eller senest har været bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR), fungere som midlertidig handlekommune, indtil det er afklaret, hvilken kommune der er rette handlekommune. Denne kommune vedbliver at være midlertidig handlekommune i den periode, hvor der er uenighed, uanset at borgeren, inden handlekommunen er fastlagt, er blevet bopælsregistreret i en anden kommune.

Ifølge retssikkerhedslovens § 9, stk. 9, kan den kommune, der efter stk. 1-6 og 11-14 er handlekommune, indgå aftale med borgerens tidligere handlekommune om, at sidstnævnte fortsat er handlekommune, når der er særlige grunde til det, og med samtykke fra borgeren.

Aftaler indgået efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 9, kan ikke indbringes for Ankestyrelsen, og skal omfatte alle former for hjælp til borgeren. Det kan ikke beskrives udtømmende, hvornår der foreligger særlige grunde. Ved vurderingen heraf bør der blandt andet lægges vægt på, om aftalen er med til at sikre en kontinuitet i den sociale indsats, om der er behov for en fortsat social indsats overfor borgeren eller om flytningen er et led i den tidligere kommunes sociale indsats, og der f.eks. er tale om, at pågældende efter kortere eller længere tid enten skal tilbage til den tidligere kommune eller skal udsluses til en anden kommune.

Efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 10, kan den kommune, der efter stk. 3 eller 5 er handlekommune, indgå aftale med den kommune, hvor borgeren har ophold på et tilbud, om at bemyndige denne til helt eller delvist at varetage udøvelsen af sine opgaver i forhold til borgeren.

Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 11, nr. 1-4, at den kommune, der efter stk. 1-6 og 12-14, er handlekommune for en borger, der har ophold i boform efter § 110 i lov om social service, med borgerens samtykke kan indgå aftale med en kommune, som borgeren har intention om at flytte til, om, at den nye kommune er handlekommune for borgeren, for så vidt angår afgørelse om udskrivning efter § 110, stk. 5, i lov om social service, udarbejdelse af handleplan efter §§ 141 og 142 i lov om social service, afgørelse om tilbud i boformer efter §§ 107 og 108 i lov om social service og afgørelse om hjælp, omsorg eller støtte efter §§ 85 og 85 a i lov om social service.

Efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 14, kan Ankestyrelsen i tilfælde, hvor det ikke følger af stk. 1-11, hvilken kommune der er handlekommune for en borger på baggrund af borgerens tilknytning, træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom. Såvel kommuner som borgere kan indbringe en sag for Ankestyrelsen med henblik på, at Ankestyrelsen træffer afgørelse efter § 9, stk. 14.

2.1.1.2 Gældende ret for sociale indsatser efter lov om social service

Der er en række indsatser efter serviceloven, som kan karakteriseres som akutte og midlertidige.

UDKAST

Det følger af servicelovens § 82 a, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til tilbud om gruppebaseret hjælp, omsorg eller støtte samt gruppebaseret optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller sociale problemer og personer, der er i risiko for at udvikle funktionsnedsættelse eller sociale problemer. Kommunalbestyrelsen skal ved visitation af ydelsen vurdere, at deltagelse i tilbuddet vil kunne forbedre modtagerens aktuelle funktionsniveau eller forebygge, at funktionsnedsættelsen eller de sociale problemer forværres.

Efter servicelovens § 82 b kan kommunalbestyrelsen iværksætte eller give tilskud til tilbud om tidsbegrænset individuel hjælp, omsorg eller støtte samt tidsbegrænset individuel optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller sociale problemer og til borgere, der er i risiko for at udvikle funktionsnedsættelse eller sociale problemer. Tilbuddene kan gives i op til 6 måneder. Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at deltagelse i sådanne tilbud vil kunne forbedre det aktuelle funktionsniveau eller forebygge, at funktionsnedsættelsen eller de sociale problemer forværres.

Efter servicelovens § 83 skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet. Tilbuddene gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Ifølge servicelovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Efter servicelovens § 85 skal kommunalbestyrelsen tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Efter servicelovens § 86 skal kommunalbestyrelsen tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

UDKAST

Efter servicelovens § 97 skal kommunalbestyrelsen tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, dog således at aldersgrænsen ikke kan blive mindre end 67 år. Ledsagelsen tilbydes til personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det følger af servicelovens § 98, at kommunalbestyrelsen i fornødent omfang skal tilbyde hjælp i form af en særlig kontaktperson til personer, som er døvblinde.

Ifølge servicelovens § 99 sørger kommunen for tilbud om en støtte- og kontaktperson til personer med sindslidelser, til personer med et stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig.

Det følger af servicelovens § 100, at kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem det fyldte 18. år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepensionen. Det er en betingelse, at merudgiften er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i denne lov.

Efter servicelovens § 101 skal kommunalbestyrelsen tilbyde social behandling til personer med et stofmisbrug. 1. pkt. omfatter ikke personer, som er indlagt på sygehus eller visiteret til integreret behandling af en psykisk lidelse og en samtidig rusmiddelproblematik, jf. kapitel 17 b i sundhedsloven. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om social behandling på baggrund af en helhedsorienteret afdækning af personens problemer og behov. Tilbud efter stk. 1 skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til kommunen. Det fremgår af forarbejderne til den seneste ændring af servicelovens § 101, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 7 som fremsat, side 4, at behandlingen kan gives som døgnbehandling, dagbehandling eller ambulant behandling med differentierede målsætninger, ambitions- og kravniveau. Det fremgår af Ankestyrelsens principmeddelelse 23-18, der bl.a. vedrører stofmisbrug, at en kommunes tilbud om behandling af stofmisbrugere, herunder spørgsmålet om visitation

UDKAST

til døgnbehandling, skal ske efter servicelovens § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

Ifølge servicelovens § 102 kan kommunalbestyrelsen ud over tilbud efter § 85 give tilbud af behandlingsmæssig karakter til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Tilbuddet gives, når dette er nødvendigt med henblik på at bevare eller forbedre borgerens fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og når dette ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der kan tilbydes efter anden lovgivning.

Efter servicelovens § 103 skal kommunalbestyrelsen tilbyde beskyttet beskæftigelse til personer under folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet, og som ikke kan benytte tilbud efter anden lovgivning.

Det følger af servicelovens § 104, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Det kan for eksempel være et værested. Aktivitets- og samværstilbud skal medvirke til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene. Tilbuddene kan være i samarbejde med en lokal forening, en landsorganisation eller et kommunalt eller regionalt drevet tilbud.

Efter § 112 i serviceloven skal kommunalbestyrelsen yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Efter servicelovens § 113 skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne for støtte til hjælpemidler i servicelovens § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Efter servicelovens § 113 a kan kommunalbestyrelsen i enkle og entydige sager om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder beslutte at træffe afgørelse alene på baggrund af den modtagne ansøgning. I disse tilfælde skal

ansøgningen indeholde de oplysninger, der er nødvendige for afgørelsen, og en erklæring på tro og love om rigtigheden af disse oplysninger eller anden relevant dokumentation herfor.

Af servicelovens § 113 b fremgår, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode til personer med midlertidigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hvis betingelserne for støtte til hjælpemidler, jf. § 112, stk. 1, eller til forbrugsgoder, jf. § 113, stk. 1, i øvrigt er opfyldt. Støtten ydes i alle tilfælde som naturalhjælp uden egenbetaling for borgeren.

Af servicelovens § 117 fremgår det, at kommunalbestyrelsen kan yde tilskud til personer, som på grund af varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for befordring med individuelle transportmidler.

Der er ikke i hjemmel i serviceloven til, at kommuner i samarbejde med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse eller mobile udsatte-enheder.

2.1.1.3 Gældende ret ift. klageadgang

Det følger af servicelovens § 166, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov, medmindre andet er fastsat i denne lov eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

2.1.2. Social- og Boligministeriets overvejelser

Med Aftale om værdighedsreform af 29. januar 2026 er regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti enige om at etablere Gadens Huse i de større byer samt mobile udsatte-enheder uden for de større byer, som skal samle hjælpen til udsatte borgere ét sted og gøre hjælpen mere tilgængelig for målgruppen. Med den politiske aftale afsættes varige midler til ansøgningspuljer til hhv. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, som skal bidrage til finansieringen og oprettelsen heraf. Da der ikke findes hjemmel i den nuværende lovgivning til, at kommunen i samarbejde med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, finder Social- og Boligministeriet det nødvendigt at tilvejebringe den nødvendige hjemmel hertil.

UDKAST

I Aftale om værdighedsreform indgår der – i tillæg til initiativet om etablering af Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder – en 3-årig national forsøgsordning om ”Borger i Danmark”. Forsøgsordningen skal sikre, at de allermest udsatte borgere kan bevilges udvalgte midlertidige og akutte indsatser efter serviceloven i Gadens Huse og i de mobile udsatte-enheder, uanset hvor i landet de befinder sig, dvs. uanset hvilken kommune, der er deres handlekommune.

Retssikkerhedslovens nuværende §§ 9 og 9 b fastlægger, hvilken kommune der har ansvar for at yde hjælp og støtte efter den sociale lovgivning, og dermed også har ansvar for at afholde udgifterne hertil. De almindelige bestemmelser fremgår af § 9, mens regler om ophold uden for handlekommunen fremgår af § 9 b.

Handlekommunereglerne sikrer, at der altid er en kommune, som har pligt til at yde hjælp til en given borger. Handlekommunereglerne sikrer derudover, at visitations- og finansieringsansvaret hvad angår sociale indsatser følges ad.

Social- og Boligministeriet finder imidlertid, at retssikkerhedslovens gældende bestemmelser ikke giver mulighed for at sikre, at de mest socialt udsatte borgere har adgang til indsatser efter serviceloven, uanset hvor de befinder sig, idet visitation til og iværksættelse af hjælp og støtte efter serviceloven forudsætter, at borgeren henvender sig til den kommune, som, efter retssikkerhedsloven § 9, stk. 1, er borgerens handlekommune. Såfremt en socialt udsat borger henvender sig til en anden kommune end sin handlekommune, eksempelvis fordi borgeren til dagligt opholder sig i den anden kommune, kan borgeren således ikke få bevilget hjælp og støtte efter serviceloven af denne kommune. Dette gælder også indsatser af akut og midlertidig karakter.

Indførelsen af en forsøgsordning om ”Borger i Danmark” forudsætter derfor, at der tilvejebringes en hjemmel til, at en kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, kan træffe afgørelse om udvalgte indsatser efter serviceloven overfor en borger i målgruppen for forsøgsordningen, selvom borgeren har en anden handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2026 indgår bl.a., at ”Regeringen og KL er enige om at drøfte de præcise rammer og de omfattede indsatser i ”Borger i Danmark”. Regeringen og KL er desuden

UDKAST

enige om løbende at drøfte erfaringerne med den nationale forsøgsordning, herunder ift. økonomien kommunerne imellem.”

Det fremgår af den politiske aftale, at der med forsøgsordningen er tilstræbt en balance, der sikrer de allermest udsatte borgere bedre adgang til akut og midlertidig hjælp, men hvor der samtidig tages højde for kontinuitet for borgeren, samt at handlekommunens styring med de længerevarende, og derved mest omkostningstunge, indsatser fastholdes.

Social- og Boligministeriet finder det dertil hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes hjemmel til, at kommunalbestyrelsen, jf. § 9 e, stk. 1, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1, når det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter § 9 e, stk. 1, forpligtes til løbende at udveksle oplysninger af betydning for indsatsen, og at dette kan ske uden borgerens samtykke. Hjemlen til at kunne indhente og udveksle oplysninger uden borgerens samtykke skal understøtte, at der kan ske en hurtigere oplysning af borgerens sag og derved bidrage til at sikre, at der hurtigere kan blive iværksat den rette indsats for borgeren.

I henhold til den politiske aftale om værdighedsreform er det alene de allermest socialt udsatte borgere, der vil blive omfattet af forsøgsordningen, idet disse borgere kan have svært ved at navigere i, hvilken kommune der er deres handlekommune, ligesom der kan være tilfælde, hvor disse borgere, f.eks. som følge af hjemløshed, befinder sig i en kommune, der ikke er deres handlekommune, men stadig har brug for akut hjælp og støtte. De allermest udsatte borgere afgrænses i ordningen til at være borgere over 18 år, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre kriterier, henholdsvis at borgeren har særlige sociale problemer og ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, at borgeren har et stof- eller alkoholmisbrug eller at borgeren har en psykisk lidelse.

Det fremgår af Aftale om værdighedsreform, at forsøgsordningen løber over en treårig periode, og at erfaringer med forsøget, herunder økonomien kommunerne imellem, løbende skal drøftes mellem social- og boligministeren og KL. Med lovforslaget lægges der derfor op til, at det foreslåede § 9 e i retssikkerhedsloven bortfalder tre år efter denne lovs ikrafttræden (solnedgangsklausul).

Forsøgsordningen skal også ses i sammenhæng med værdighedsudspillet initiativ om en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen. Ordningen skal sikre, at der ved uenighed mellem en eller flere kommuner om

handlekommuneansvaret for en udsat borger, sker en hurtig afklaring af, hvilken kommune, der er borgerens handlekommune, så borgerne ikke skal vente unødigt længe på systemet og på at få igangsat den nødvendige hjælp. Social- og Boligministeriet finder det hensigtsmæssigt, at Ankestyrelsen, som del af ordningen ved modtagelsen af mellemkommunale uenighedssager om udsatte borgere, samtidig skal meddele til de involverede kommuner, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8. Derved sikres der klarhed om, hvilken kommune, der har ansvar for midlertidigt at sikre den relevante hjælp til borgeren, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse om, hvilken kommune, der er den udsatte borgers handlekommune.

2.1.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i serviceloven som § 111 c om, at kommunalbestyrelsen sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere.

Det foreslås videre, at der som § 111 c, stk. 2, i serviceloven indsættes en bestemmelse om, at lederen af Gadens Hus og af en mobil udsatte-enhed træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Hus eller for den mobile udsatte-enhed.

Det foreslås dertil at indsætte et nyt § 111 c, stk. 3, i serviceloven om, at lederens afgørelse efter stk. 2 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Bestemmelserne vil give kommunerne hjemmel til at oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder i samarbejde med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region. Oprettelsen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder understøttes og finansieres af de to ansøgningspuljer om hhv. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, som indgår i værdighedsudspillet.

Det foreslås videre, at der som § 9 e, stk. 1, i retssikkerhedsloven indsættes en bestemmelse om, at en kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c i lov om social service, kan træffe afgørelser om indsatser efter lov om social service, jf. stk. 2, overfor en borger i målgruppen, jf. stk. 3, selvom borgeren har en anden handlekommune efter § 9, stk. 1.

UDKAST

Det foreslås også at indsætte et nyt § 9 e, stk. 2, i retssikkerhedsloven, om, at der efter stk. 1 kan træffes afgørelse om følgende indsatser efter serviceloven:

1) § 82 a om gruppebaseret hjælp, omsorg eller støtte samt gruppebaseret optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

2) § 82 b om tidsbegrænset individuel hjælp, omsorg eller støtte samt tidsbegrænset individuel optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

3) § 83 om personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

4) § 83 a om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb.

5) § 85 om hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

6) § 86 om genoptræning.

7) § 97 om ledsagelse.

8) § 98 om særlig kontaktperson til døvblinde.

9) § 99 om støtte- og kontaktperson.

10) § 100 om kompensationsydelse.

11) § 101 om social behandling til personer med et misbrug, herunder også som døgnbehandling efter § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

12) § 102 om behandlingsmæssige tilbud.

13) § 103 om beskyttet beskæftigelse.

14) § 104 om aktivitets- og samværstilbud.

15) § 112 om hjælpemidler.

16) § 113 om forbrugsgoder.

17) § 113 a om køb af forbrugsgoder.

18) § 113 b om tidsbegrænset hjælpemidler og forbrugsgoder.

19) § 117 om befordring med individuelle transportmidler.

Det foreslås dertil at indsætte et nyt § 9 e, stk. 3, i retssikkerhedsloven om, at stk. 2. omfatter borgere, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:

1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.

2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.

3) Borgeren har en psykisk lidelse.

Det foreslås at indsætte et nyt § 9 e, stk. 4, i retssikkerhedsloven om, at en kommunalbestyrelse, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen, jf. stk. 3.

UDKAST

Det foreslås at indsætte et nyt § 9 e, stk. 5, i retssikkerhedsloven om, at kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 4 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Det foreslås at indsætte et nyt § 9 e, stk. 6, i retssikkerhedsloven om, at udgifter til indsatser, som en kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om efter stk. 2, afholdes af borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1.

Forslagene vil give kommuner, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, kompetence til at træffe afgørelse om og iværksætte udvalgte indsatser, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 2, til de udsatte borgere, de kommer i kontakt med, og som falder inden for målgruppen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 3, uanset hvilken kommune, der er borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1. Efter det foreslåede § 9 e, stk. 6, vil det være borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, der vil skulle afholde udgifterne til indsatser, der træffes afgørelse efter det foreslåede § 9 e, stk. 1.

Kompetencen efter det foreslåede § 9 e, stk. 1, til at træffe afgørelse vil ikke kunne delegeres til andre myndigheder, civilsamfundsorganisationer eller lignende, der har tilknytning til Gadens Huse eller de mobile udsatte-enheder.

Det vil efter det foreslåede § 9 e, stk. 1, være kommunalbestyrelsen, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c i lov om social service, der efter det foreslåede § 9 e, stk. 4, træffer afgørelse om hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 3.

Det følger af det foreslåede § 9 e, stk. 5, at kommunalbestyrelsens afgørelse om hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Den foreslåede ordning vil imidlertid ikke ændre på borgerens adgang til at klage over en afgørelse om en konkret indsats iværksat efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, som den kommune, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed måtte have truffet afgørelse om. Klage herover kan indgives efter de almindelige regler herom som fastsat i kapitel 10 i retssikkerhedsloven.

Endvidere foreslås det, at der indsættes en ny § 9 f i retssikkerhedsloven om, at en kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, skal orientere borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, herom.

UDKAST

Det foreslås dertil at indsætte et nyt § 9 f, stk. 2, om at når det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter § 9 e, skal en kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 1, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, løbende udveksle oplysninger af betydning for indsatsen. Udveksling af oplysninger efter 1. pkt., kan ske uden borgerens samtykke.

Forslagene vil indebære, at den kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse i henhold til forsøgsordningen, vil skulle orientere borgerens handlekommune herom umiddelbart i forbindelse med, at der iværksættes en indsats.

Forslaget vil desuden indebære, at kommunalbestyrelsen, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 9 e, stk. 1, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, løbende vil skulle udveksle oplysninger af betydning for indsatsen. Udveksling af oplysninger kan ske uden borgerens samtykke.

Kommunalbestyrelsen, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, vil løbende kunne udveksle almindelige personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, samt personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, herunder helbredsoplysninger.

Udvekslingen af almindelige personoplysninger kan ske med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, idet behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, ligesom behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller som led i offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige er pålagt, jf. artikel 6, stk. 1, litra c og e.

Udvekslingen af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, herunder helbredsoplysninger, kan ske uden den registreredes samtykke, idet behandlingen er nødvendig for at opfylde kommunalbestyrelsernes sundheds- og socialretlige forpligtelser i medfør af denne lov, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra b.

De almindelige regler for behandling af personoplysninger skal under alle omstændigheder iagttages. Dette gælder blandt andet princippet om, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede (lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed), princippet om, at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål (formålsbegrænsning), jf.

databeskyttelsesforordningens artikel 5, og princippet om, at personoplysninger skal være tilstrækkelige, relevante og begrænsede til det der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles (dataminimering), jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1 samt § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.2. Fast track-ordning for afklaring af mellemkommunale tvister om placering af handlekommuneansvar

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af § 9, stk. 8, i retssikkerhedsloven, at i tilfælde af, at der opstår uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en borgers handlekommune, skal den af de uenige kommuner, hvor borgeren er eller senest har været bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR), fungere som midlertidig handlekommune for borgeren, indtil det er afklaret, hvilken kommune der er rette handlekommune. Denne kommune vedbliver at være midlertidig handlekommune i den periode, hvor der er uenighed, uanset at borgeren, inden handlekommunen er fastlagt, er blevet bopælsregistreret i en anden kommune.

Ifølge retssikkerhedslovens § 9, stk. 14, kan Ankestyrelsen i tilfælde, hvor det ikke følger af stk. 1-11, hvilken kommune der er handlekommune for en borger på baggrund af borgerens tilknytning træffe afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger herom.

Såvel kommuner som borgere kan indbringe en sag for Ankestyrelsen med henblik på, at Ankestyrelsen træffer afgørelse efter § 9, stk. 14.

Ifølge retssikkerhedslovens § 61 kan sager om uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser indbringes for Ankestyrelsen. I sager om uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser fungerer Ankestyrelsen som et tvistløsningsorgan, idet der er tale om en uenighed mellem kommuner som sidestillede myndigheder.

Det følger af retssikkerhedslovens § 10, at myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

2.2.2. Social- og Boligministeriets overvejelser

Retssikkerhedslovens § 9, stk. 8, regulerer, hvilken kommune, der er handlekommune i tilfælde af, at der opstår uenighed mellem to kommuner om, hvilken kommune der er en borgers handlekommune. De nuværende handlekommuneregler vurderes imidlertid ikke at understøtte en tilstrækkelig hurtig fastlæggelse af det endelige handlekommuneansvar, idet sagsbehandlingstiden i disse sager ikke er nærmere reguleret.

Sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen i sager om uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en borgers handlekommune, kan derfor udgøre en barriere for, at de allermest udsatte borgere, som eksempelvis på grund af hjemløshed opholder sig på skift i andre kommuner, end deres handlekommune, modtager hjælp og støtte efter serviceloven i rette tid. I Aftale om værdighedsreform af 29. januar 2026 indgår det, at der skal etableres en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen til afklaring af uenigheder om handlekommuneansvaret for borgere i værdighedsmålgruppen. De allermest udsatte borgere skal derved sikres en hurtigere afklaring af, hvilken kommune, der er deres handlekommune, mhp. at de kan modtage den rette hjælp og støtte.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i retssikkerhedsloven som § 61 stk. 2, indsættes en bestemmelse om, at opstår der uenighed mellem to eller flere kommuner, jf. stk. 1, om, hvilken kommune der er handlekommune for en borger, træffer Ankestyrelsen afgørelse herom inden for 10 arbejdsdage. Arbejdsdage i forbindelse med partshøring og øvrig sagsoplysning, som sker ved indhentelse af oplysninger fra andre end Ankestyrelsen, medregnes ikke i fristen nævnt i 1. pkt.

UDKAST

Det foreslås også, at der i retssikkerhedsloven som § 61, stk. 3, indsættes en bestemmelse om at stk. 2 omfatter borgere, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:

- 1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.
- 2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.
- 3) Borgeren har en psykisk lidelse.

Det foreslås ligeledes at der som § 61, stk. 4, i retssikkerhedsloven indsættes en bestemmelse om, at sager omfattet af stk. 2, jf. stk. 3, kan indbringes for Ankestyrelsen af kommuner eller af en kommune på vegne af en borger.

Det foreslås dertil at indsætte en ny bestemmelse i retssikkerhedsloven som § 61, stk. 5, om at i sager omfattet af stk. 2 skal Ankestyrelsen i forbindelse med modtagelsen af sagen meddele til de involverede kommuner, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8.

Forslagene vil indebære en forpligtelse for Ankestyrelsen til at træffe afgørelse inden for 10 arbejdsdage, når en kommune eller en kommune på vegne af en borger indbringer en uenighed for Ankestyrelsen om, hvilken kommune der er handlekommune for en udsat borger, jf. § 9, stk. 1. De 10 arbejdsdage vedrører den tid Ankestyrelsen har til at foretage sagsbehandling og til at træffe afgørelse. Arbejdsdage i forbindelse med partshøring og øvrig sagsoplysning, som sker ved indhentelse af oplysninger fra andre end Ankestyrelsen, herunder de involverede kommuner, medregnes ikke i fristen på 10 arbejdsdage.

Forslagene vil indebære, at fristen på de 10 arbejdsdage gælder i sager om udsatte borgere, defineret som borgere over 18 år, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre kriterier, henholdsvis borgere med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan have ophold i egen bolig, har stof- eller alkoholmisbrug eller har en psykisk lidelse.

Kommunen eller kommunen på vegne af borgeren vil ved indsendelsen af en sag til Ankestyrelsen i et dertilhørende ankeskema skulle angive, såfremt sagen vedrører handlekommuneansvaret for en udsat borger, og oplyse, hvorvidt sagen dermed falder under fasttrack-ordningen. Af hensyn til at undgå forlængelse af sagsbehandlingstiden vil Ankestyrelsen skulle lægge til grund, at kommunens eller borgerens registrering af sagen er korrekt, dvs. Ankestyrelsen vil ikke skulle efterprøve registreringen.

Ankestyrelsen vil med fastsættelsen af fristen for kommunernes indsendelse af supplerende oplysninger kunne understøtte den særligt prioriterede sagsbehandling, der er tiltænkt med etableringen af en fast-track ordning for denne type sager.

Forslagene indebærer videre, at Ankestyrelsen ved modtagelsen af sager omfattet af fasttrack-ordningen skal orientere de involverede kommuner om, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.3. Ret til at besidde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte med stærk afhængighed

2.3.1. Gældende ret

Det fremgår af § 3, stk. 4, 1. pkt., i lov om euforiserende stoffer, at tiltalefrafald skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det gælder også i gentagelsestilfælde, jf. § 3, stk. 4, 2. pkt.

Bestemmelsen finder anvendelse uanset, hvor de pågældende personer befinder sig, herunder også på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at hvis personen opfylder betingelserne i bestemmelsen, skal der meddeles et tiltalefrafald uden vilkår i medfør af retsplejelovens § 722, og tiltalefrafaldet vil således ikke komme til at fremgå af den pågældendes straffeattest, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 179 som fremsat, side 8.

Et tiltalefrafald er en strafferetlig sanktion, idet et tiltalefrafald uden vilkår imidlertid må anses som den mildeste strafferetlige sanktion, der kan anvendes uden en retssag. Da det dog fortsat er strafbart at være i besiddelse af de euforiserende stoffer, vil politiet som udgangspunkt beslaglægge disse med henblik på konfiskation, medmindre den pågældende befinder sig i eller i umiddelbar nærhed af – eller er på vej til – et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stoffet, jf. lov om euforiserende stoffer § 3 b, stk. 2, jf. nedenfor.

UDKAST

Det er en betingelse for anvendelse af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, at sociale forhold taler for at meddele tiltalefrafald. Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at betingelsen i almindelighed vil være opfyldt, hvis den pågældende er helt uden indkomst eller f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller opsparing af en vis størrelse. Derimod vil sociale forhold uanset stofafhængighedens karakter i almindelighed ikke kunne tale for at give tiltalefrafald efter bestemmelsen, hvis den pågældende har arbejdsindtægter eller modtager dagpenge. Der henvises til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 179 som fremsat, side 8 og 9.

Det er desuden en betingelse for anvendelse af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, at besiddelsen skyldes en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer. Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at betingelsen indebærer, at der alene vil kunne meddeles tiltalefrafald efter bestemmelsen til personer, som igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, f.eks. heroin, kokain og amfetamin, eller stoffer der kan sammenlignes med disse i farlighed, at de bruger disse stoffer dagligt. Er kravet om stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer opfyldt, vil der også skulle meddeles tiltalefrafald for ulovlig besiddelse af andre stoffer, eksempelvis hash, til eget forbrug. Desuden vil indskrivning i lægelig misbrugsbehandling med substitutionsmedicin kunne indgå som en omstændighed, der taler for, at borgeren må anses som værende stærkt afhængig i bestemmelsens forstand. Der henvises til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 179 som fremsat, side 9.

Ved tvivlstilfælde kan sagen ikke afgøres på stedet, hvorfor der vil skulle ske yderligere sagsbehandling med henblik på oplysning af sagen, inden der kan træffes afgørelse. Hvis der opstår tvivl om, hvorvidt gerningspersonen opfylder betingelserne i bestemmelsen, skal politiet indhente oplysninger fra øvrige myndigheder, herunder f.eks. om gerningspersonens indtægtsforhold eller en lægeerklæring om den pågældendes stofafhængighed, inden der træffes afgørelse i sagen. Er der rimelig begrundet tvivl om, hvorvidt den pågældende opfylder betingelserne for at modtage tiltalefrafald i medfør af bestemmelsen, skal politiet således ikke søge forholdet afgjort med et bødeforelæg på stedet. Det er i den forbindelse afgørende, at det ikke bliver borgerens ansvar at løfte dokumentationsbyrden for, at der ikke skal gives en bøde, men at borgeren i relevant omfang bidrager til sagsoplysningen. Politiet skal således i forbindelse med sin sagsbehandling løfte sagsoplysningen til et niveau, hvor

det med rimelig sikkerhed kan konstateres, om sagen falder indenfor eller udenfor anvendelsesområdet for bestemmelsen. De undersøgte omstændigheder skal fremgå af politiets rapporter. Politiet skal i den forbindelse desuden vejlede om muligheden for at blive meddelt et tiltalefrafald, hvis betingelserne herfor er opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer.

Det er endvidere en betingelse for anvendelse af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, at stofferne besiddes til eget forbrug. Hvorvidt euforiserende stoffer besiddes til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse beror på en konkret bevisvurdering. Ved vurderingen spiller mængden dog en stor rolle, og hvis der er tale om større mængder, kan stoffet almindeligvis ikke anses for at være til eget brug.

I forarbejderne til lov nr. 724 af 20. juni 2025, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 186 som fremsat, side 24-30, er der fastsat nogle skemaer over straffniveauerne for en række hyppigt forekommende stoftyper. I skemaerne er der endvidere fastsat udgangspunkter for, hvornår besiddelse af euforiserende stoffer må anses som bestemt til eget forbrug. Disse udgangspunkter suppleres af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om narkotika, der ligeledes indeholder vejledende udgangspunkter for afgrænsningen i forhold til visse andre stoftyper.

Det bemærkes dog, at visse stofbrugere vil have oparbejdet en større tolerance over for de pågældende euforiserende stoffer, og at det således må antages, at også større mængder, end hvad der sædvanligvis vil kunne betragtes som bestemt til eget forbrug, af den årsag efter en konkret vurdering vil kunne anses som værende til eget forbrug for denne målgruppe, jf. bl.a. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 179 som fremsat, side 4.

Konkrete omstændigheder kan godtgøre, at besiddelsen af også mindre mængder må anses for at være bestemt til videreoverdragelse. Eksempelvis kan det være tilfældet, hvis stofferne findes opdelt i mindre portioner, herunder i pakker forberedt til salg, hvis gerningspersonen er i besiddelse af redskaber, f.eks. en vægt til opvejning af små mængder euforiserende stoffer, eller genstande til opbevaring af mindre portioner euforiserende stoffer, f.eks. såkaldte ”pølsemandsposer”, hvis gerningspersonen er i besiddelse af et regnskab, der kan antages at kunne henføres til gennemførte salg af euforiserende stoffer, hvis gerningspersonen er i besiddelse af et sortiment af flere forskellige typer stof, eller besiddelsen er sket et sted, hvor

der erfaringsmæssigt foregår salg af euforiserende stoffer, eller hvis gerningspersonen besidder større kontantbeløb, der ikke står i rimeligt forhold til vedkommendes indtægtsforhold.

Det bemærkes, at hvis f.eks. en stofbruger med stærk afhængighed (jf. § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer) findes i besiddelse af stof, der f.eks. er opdelt i flere portioner eller udgør en større mængde stof, end hvad der som udgangspunkt kan betragtes som til eget forbrug, vil det konkret skulle vurderes, om en sådan besiddelse, navnlig henset til den pågældendes stofforbrug, kunne være til eget forbrug. Besiddelse af euforiserende stoffer i såkaldte salgsposer vil i sådanne tilfælde således ikke isoleret set indebære, at besiddelsen kan anses som med henblik på videreoverdragelse. I sådanne situationer vil pakkerne således kunne siges at være købspakker. Om det er tilfældet vil afhænge af en konkret vurdering. Der henvises til Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 186 som fremsat, side 5 og 24.

Det bemærkes, at der derudover kan meddeles tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722 og bekendtgørelse om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, f.eks. hvis hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger det, eller hvis anvendelse af bødestraf medfører et administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed.

Det følger af § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, hvis den pågældende er fyldt 18 år, besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer, og den pågældende 1) befinder sig i eller i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, hvis besiddelsen sker med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet, eller 2) er på vej til et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stoffet.

Hvis § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer finder anvendelse, sker der – i modsætning til tilfælde, der afgøres efter reglen om tiltalefrafald i § 3, stk. 4 – ikke beslaglæggelse og konfiskation af de stoffer, som den pågældende er i besiddelse af til eget forbrug med henblik på indtagelse i et stofindtagelsesrum. Det skyldes, at sådanne forhold ikke strafforfølges.

Hvis politiet efterfølgende konstaterer, at der er beslaglagt euforiserende stoffer, som en person besad til eget forbrug med henblik på indtagelse i et stofindtagelsesrum i tilfælde, hvor § 3 b, stk. 2, fandt anvendelse, vil stofferne ifølge bestemmelsens forarbejder ikke skulle tilbageleveres, idet

der er tale om euforiserende stoffer, hvis besiddelse er ulovlig til andre end medicinske og videnskabelige formål, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 179 som fremsat, side 11.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Persongruppen, som er omfattet af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, udgøres af særligt udsatte borgere. Disse borgeres stærke stofafhængighed helbredes ikke ved, at de straffes for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Tværtimod er der behov for ved gennemgående indsatser at sikre værdigheden for denne gruppe.

Det fremgår af regeringens udspil til en værdighedsreform, at regeringen vil lempe reglerne, så personer i målgruppen, der i dag skal meddeles tiltalefrafald for at besidde stoffer til eget forbrug, fremover ikke får konfiskeret stofferne, hvilket vil give et øget frirum til alle dem, der ikke lever tæt på et stofindtagelsesrum – også selvom der kommer flere stofindtagelsesrum.

Justitsministeriet finder, at initiativet mest hensigtsmæssigt kan gennemføres ved at gøre § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer til en straffritagelsesregel, så besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen om stofindtagelsesrum i § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer også er en straffritagelsesregel. Virkningen af, at de to bestemmelser finder anvendelse, vil herefter være ens.

Det bemærkes, at hvis politiet vurderer, at den pågældende socialt udsatte besidder stoffer, der ikke er til eget forbrug, men til videreoverdragelse – eksempelvis fordi kriminelle udnytter den pågældende til at opbevare eller distribuere stoffer – vil der fortsat kunne ske strafforfølgning af den pågældende og konfiskation af stofferne. Det vil i det enkelte tilfælde bero på en konkret vurdering, om stofferne helt eller delvist må anses som bestemt til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse.

Det bemærkes desuden, at politiet i medfør af politiloven og ordensbekendtgørelsen har en række beføjelser til at gribe ind, hvis der er forstyrrelser af den offentlige orden. Hvis en person omfattet af målgruppen for den foreslåede bestemmelse således f.eks. indtager stoffer i det offentlige rum, vil politiet efter omstændighederne kunne opfordre den pågældende person til at indtage stofferne et andet sted og i nødvendigt omfang kunne udstede et påbud til den pågældende.

UDKAST

Justitsministeriet er opmærksom på, at politiet i visse situationer vil have svært ved på stedet at foretage den vurdering, som kræves efter den foreslåede bestemmelse. Det er imidlertid samtidig ministeriets opfattelse, at politiet ved sagsbehandling og eventuel indhentelse af erklæringer fra øvrige myndigheder, herunder om indkomstforhold eller stofafhængighed, kan oplyse sagen til et så tilstrækkeligt niveau, at det kan afgøres, om borgeren er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Det er i den forbindelse afgørende, at det ikke bliver borgerens ansvar at løfte dokumentationsbyrden for, at den pågældende er omfattet af ordningen, men at borgeren i relevant omfang bidrager hertil. Politiet skal vejlede borgeren om muligheden for straffritagelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer.

Hvis det umiddelbart ved politiets møde med den socialt udsatte borger er åbenbart eller overvejende sandsynligt, at den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, f.eks. baseret på politiets kendskab til denne eller omstændighederne i øvrigt, eller hvis den socialt udsatte borger i rimeligt omfang kan godtgøre dette, er det Justitsministeriets opfattelse, at politiet skal lade straffritagelsesreglen finde anvendelse og ikke sigte den pågældende med henblik på at ransage og beslaglægge eventuelle euforiserende stoffer, den pågældende er fundet i besiddelse af til eget forbrug.

Har politiet sigtet en person, hvor der er tvivl om, hvorvidt den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, og beslaglagt stoffer i den pågældendes besiddelse, finder Justitsministeriet, at politiet og anklagemyndigheden skal undlade at søge sagen afgjort med et bødeforelæg eller tiltalefrafald, men skal i stedet anlægge en forsigtig tilgang og søge at belyse sagens omstændigheder nærmere, så der tages mest muligt hensyn til denne gruppe af særligt udsatte borgere.

Har politiet sigtet den pågældende og beslaglagt de euforiserende stoffer med henblik på konfiskation, vil det kunne ske, at politiet i forbindelse med den efterfølgende sagsbehandling konstaterer, at der var tale om euforiserende stoffer til eget forbrug, som en person omfattet af den foreslåede bestemmelse besad. Det samme vil kunne ske i tilfælde, hvor bestemmelsen om stofindtagelsesrum finder anvendelse.

I sådanne tilfælde vil det efter Justitsministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt, at stofferne ikke skal tilbageleveres, men kan konfiskeres.

UDKAST

Justitsministeriet finder det rigtigst, at der indføres en særskilt bestemmelsen om konfiskation i sådanne tilfælde.

Efter Justitsministeriets opfattelse taler væsentlige ordensmæssige hensyn for, at euforiserende stoffer, der f.eks. besiddes i institutioner under Danmarks Fængsler eller i institutioner, hvor den pågældende er anbragt eller indlagt, fortsat skal kunne beslaglægges og konfiskeres, selv om den pågældende person er omfattet af straffritagelsesreglen. I sådanne tilfælde vil den pågældende person således være straffri, forudsat at betingelserne herfor er opfyldt, men de euforiserende stoffer vil fortsat blive beslaglagt og konfiskeret, herunder hvis der det pågældende sted gælder et totalforbud mod besiddelse af euforiserende stoffer, i det omfang institutionen har hjemmel hertil. Hvorvidt de pågældende institutioner vil kunne tage stofferne i bevaring med henblik på overdragelse til politiet eller selv beslaglægge og konfiskere stofferne, vil afhænge af, om institutionerne har hjemmel hertil.

Justitsministeriet finder endvidere, at besiddelse af euforiserende stoffer i Danmarks Fængsles institutioner eller under udgang herfra fortsat skal kunne begrunde, at der fastsættes disciplinærstraf for den pågældende. På den baggrund lægges der med lovforslaget ikke op til at ændre reglerne for disciplinærstraf.

I forlængelse heraf finder Justitsministeriet, at væsentlige ordensmæssige hensyn taler for, at besiddelse af euforiserende stoffer på indkvarteringsstederne efter udlændingeloven, herunder Udrejsecenter Kærshovedgård, ikke skal være omfattet af straffritagelsesreglen, og at de euforiserende stoffer fortsat skal kunne beslaglægges og konfiskeres. Ministeriet finder på den baggrund, at de mest socialt udsatte med stærk stofafhængighed, der besidder stoffer til eget forbrug på indkvarteringssteder efter udlændingeloven, skal meddeles tiltalefrafald tilsvarende retsstillingen efter det nugældende § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer s.

Efter Social- og Boligministeriets opfattelse taler væsentlige hensyn tilsvarende for, at tilbud efter serviceloven fortsat skal kunne fastsætte vejledende husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på bo- eller dagtilbuddets fællesarealer. Dette kan eksempelvis omfatte regler om besiddelse og indtagelse af euforiserende stoffer på tilbuddets fællesarealer.

Justitsministeriet har noteret sig, at aftalepartierne er enige om, at den udvidede ret til at beholde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte med

stærk afhængighed skal evalueres efter tre år. Evalueringen skal kvalitativt afdække involverede myndigheder og relevante civilsamfundsorganisationers erfaring med reglen i både de større byer og i landdistrikterne. Evalueringen skal også inddrage erfaringer fra lokalsamfundsorganisationer, eksempelvis relevante lokaludvalg, organisationer, som varetager interesser for ejere, lejere og udlejere, skoleforeninger og andre relevante aktører i nærmiljøet. Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder kan i den forbindelse også høres i forhold til deres erfaringer med reglen.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at nyaffatte § 3, stk. 4, 1. pkt., i lov om euforiserende stoffer, så det kommer til at fremgå, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre på, at besiddelse af euforiserende stoffer som udgangspunkt fortsat er ulovligt og strafbart efter lovgivningen om euforiserende stoffer. Det vil imidlertid tydeligt fremgå, at der ikke skal ske strafforfølgning af overtrædelser af lov om euforiserende stoffer i de omfattede tilfælde.

Der er ikke lagt op til at ændre kriterierne for den persongruppe, der er omfattet af den nuværende bestemmelse i lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 4, men den foreslåede ordning vil medføre, at persongruppen fremover fritages fra strafforfølgning, når de besidder stoffer til eget forbrug, og at de ikke skal have beslaglagt og konfiskeret de euforiserende stoffer, som de besidder til eget forbrug.

Det vil således fortsat være den samme vurdering af pågældendes sociale forhold, der skal foretages. Det indebærer, at betingelsen i almindelighed vil være opfyldt, hvis den pågældende er helt uden indkomst eller f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller opsparing af en vis størrelse. Derimod vil sociale forhold uanset stofafhængighedens karakter i almindelighed ikke kunne tale for straffritagelse, hvis den pågældende har arbejdsindtægter eller modtager dagpenge. Der lægges dog op til at præcisere, at hvis den pågældende alene har arbejdsindtægter inden for beløbsgrænsen for den pågældendes sociale frikort, jf. lov nr. 616 af 11. juni 2024 om socialt frikort, vil det ikke tale imod straffritagelse.

UDKAST

Det foreslås, at straffritagelsen ikke skal finde anvendelse på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5. Hvis der er tale om en person, der på et sådant indkvarteringssted besidder euforiserende stoffer til eget forbrug, hvor sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffer skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf, forudsættes det, at den pågældende vil skulle meddeles et tiltalefrafald efter de almindelige regler i retsplejelovens § 722 og bekendtgørelse om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale.

Politiet vil fortsat skulle være opmærksom på risikoen for, at organiserede kriminelle forsøger at omgå lovgivningen om euforiserende stoffer ved at udnytte persongruppen til at transportere eller opbevare euforiserende stoffer. I sådanne tilfælde vil der på samme måde som i dag ikke være tale om besiddelse til eget forbrug, men om besiddelse med henblik på videreoverdragelse. Det indebærer, at forholdet ikke er omfattet af straffrihedsreglen, og at der derfor også skal ske beslaglæggelse med henblik på konfiskation af de euforiserende stoffer, idet den pågældende vil skulle retsforfølges for forholdet.

Hvis den pågældende samtidig er i besiddelse af euforiserende stoffer, der vurderes at være til eget forbrug, og som er uden tilknytning til forholdet om videreoverdragelse af euforiserende stoffer, er det imidlertid ikke udelukket at anvende straffrihedsreglen for så vidt angår disse euforiserende stoffer. Henset til, at dette i praksis vil være en yderst vanskelig sondring at lave på stedet, må det forventes, at det alene vil være i et fåtal af sager, hvor det ud fra en konkret politifaglig vurdering vil være muligt at adskille stoffer besiddet til eget forbrug fra stoffer besiddet med henblik på videreoverdragelse. Det bemærkes i øvrigt i den forbindelse, at lovforslaget ikke ændrer ved den eksisterende praksis for, hvornår euforiserende stoffer efter en konkret vurdering besiddes til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse.

Det bemærkes desuden, at der i forbindelse med en straffesag vil kunne tages stilling til, om en tiltalt er omfattet af straffelovens regler om straffrihed, f.eks. i tilfælde af nødret. Det bemærkes desuden, at det følger af straffelovens § 82, nr. 6, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som formildende omstændighed, at gerningen er begået som følge af tvang, svig eller udnyttelse af gerningsmandens unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold. Det kan således føre til en mildere straf, hvis gerningspersonen er blevet tvunget til at begå

kriminaliteten. Straffen kan derudover gøres betinget, hvis der foreligger formildende omstændigheder, jf. straffelovens § 56. Under i øvrigt formidlende omstændigheder kan straffen bortfalde, jf. straffelovens § 83, 2. pkt.

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer i f.eks. institutioner under Danmarks Fængsler eller på psykiatriske afdelinger, vil også skulle fritages fra strafforfølgning. Euforiserende stoffer vil dog fortsat kunne tages i bevaring, beslaglægges og konfiskeres, i det omfang institutionen har hjemmel hertil, hvilket f.eks. forudsættes at være tilfældet for så vidt angår § 73 i lov om fuldbyrdelse af straf, jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som senest ændret ved lov nr. 727 af 20. juni 2025. Besiddelse af euforiserende stoffer i Danmarks Fængsles institutioner og under udgang herfra forudsættes endvidere fortsat at kunne danne grundlag for disciplinærstraf.

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer til eget forbrug i tilbud efter serviceloven, som personen er visiteret til eller har ophold i, vil også skulle fritages fra strafforfølgning. Tilbuddene vil dog fortsat, i henhold til bl.a. § 123 i serviceloven, kunne fastsætte en vejledende husorden (ordensregler), der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på tilbuddets fællesarealer.

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer på psykiatriske afdelinger, vil også skulle fritages fra strafforfølgning. Sygehusmyndigheden vil dog fortsat, i henhold til § 2 a i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 18. september 2024 (psykiatriloven), om husordner, kunne fastsætte regler om, at det ikke er tilladt for patienter, at besidde eller indtage euforiserende stoffer på psykiatriske afdelinger, og at overlægen fortsat efter psykiatrilovens § 19 a, stk. 7, skal kunne beslutte, at bl.a. rusmidler tages i forvaring.

Det vil i første omgang være overladt til politiet at vurdere, om betingelserne for straffritagelse efter den foreslåede bestemmelse er opfyldt.

Hvis det umiddelbart ved politiets møde med den socialt udsatte borger er åbenbart eller overvejende sandsynligt, at den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, f.eks. baseret på politiets kendskab til denne eller omstændighederne i øvrigt, eller hvis den socialt udsatte borger i rimeligt omfang kan godtgøre dette, forudsættes det, at politiet lader straffritagelsesreglen finde anvendelse og ikke sigter den pågældende med henblik på at ransage og beslaglægge de eventuelle euforiserende stoffer, den pågældende er fundet i besiddelse af til eget forbrug. Politiet skal

vejlede personer om muligheden for straffritagelse, hvis politiet vurderer, at betingelserne herfor kan være opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer.

Har politiet sigtet den pågældende og beslaglagt stofferne fra personer, hvor der er tvivl om, hvorvidt den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, forudsættes det, at politiet og anklagemyndigheden ikke søger sagen afgjort med bøde eller tiltalefrafald, men i stedet oplyser sagen ved indhentelse af dokumentation fra relevante myndigheder, f.eks. om indkomstforhold eller stofafhængighed. Sagen vil i sådanne tilfælde skulle oplyses, så det fremgår af sagens rapporter, om borgeren er omfattet af bestemmelsen, ligesom det skal fremgå, om borgeren er blevet vejledt om muligheden for straffritagelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Politiet og anklagemyndigheden skal endvidere i tvivlstilfælde undlade at søge sagen afgjort med et bødeforelæg eller tiltalefrafald, men skal i stedet anlægge en forsigtig tilgang og søge at belyse sagens omstændigheder nærmere, så der tages mest muligt hensyn til denne gruppe af særligt udsatte borgere. Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 1 (det foreslåede § 3, stk. 4, 1. pkt., i lov om euforiserende stoffer), og bemærkningerne hertil.

Har politiet sigtet den pågældende og beslaglagt stofferne med henblik på konfiskation, vil det kunne ske, at politiet i forbindelse med den efterfølgende sagsbehandling konstaterer, at der var tale om euforiserende stoffer til eget forbrug, som en person omfattet af den foreslåede bestemmelse besad. Det samme vil kunne ske i tilfælde, hvor bestemmelsen om stoffritagelsesrum i § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer finder anvendelse.

Det foreslås at indføre en ny § 3 e i lov om euforiserende stoffer, hvorefter euforiserende stoffer, som er blevet beslaglagt af politiet, og som var bestemt til eget forbrug af en person, der er omfattet af § 3, stk. 4, eller § 3 b, stk. 2 (straffritagelsesreglerne), kan konfiskeres af politiet, hvis stofferne ikke på stedet kan tilbageleveres til den person, som stofferne var bestemt til.

Med henblik på at undgå efterfølgende tvivl om, hvorvidt den pågældende vil være omfattet af straffritagelsesreglen, vil politiet skulle notere, at straffritagelsesreglen fandt anvendelse i den konkrete sag. Er den pågældende sigtet, vil anvendelsen af den foreslåede bestemmelse indebære, at der vil skulle ske påtaleopgivelse. Den foreslåede bestemmelse vil give mulighed for, at politiet kan konfiskere stoffer, som politiet har beslaglagt,

og som var bestemt til eget forbrug af en person omfattet af den foreslåede straffritagelsesregel eller den gældende bestemmelse om stofindtagelsesrum, hvis stofferne ikke på stedet kan tilbageleveres til den person, som stofferne var bestemt til.

Det forudsættes, at stofferne tilbageleveres til den pågældende, hvis politiet på stedet blot har skullet vurdere, om stofferne var til eget forbrug, eller om der i øvrigt var grundlag for straffritagelse.

Der henvises nærmere til lovforslagets § 1, nr. 2 (den foreslåede § 3 e i lov om euforiserende stoffer), og bemærkningerne hertil.

Med henblik på at evaluere anvendelsen af lovændringen vil Justitsministeriet, når bestemmelsen har været i kraft i tre år, indhente oplysninger fra relevante myndigheder og interessenter om erfaringerne med lovændringen i både de større byer og i landdistrikterne. Justitsministeriet forventer at oversende en redegørelse herom til Folketingets Retsudvalg og Socialudvalg inden udgangen af 2029.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have direkte økonomiske konsekvenser for kommunerne, idet der ikke er tale om nye indsatser eller materielle ændringer af eksisterende indsatser. Den foreslåede løsning medfører således ikke nye rettigheder efter serviceloven eller en udvidelse af målgruppen for eksisterende indsatser for de borgere, som er omfattet af forsøgsordningen om ”Borger i Danmark”. Forslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

Lovforslaget vurderes at have implementeringsmæssige konsekvenser for de kommuner, der vælger at søge om midler til etablering af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, og som derved vil blive omfattet af den foreslåede forsøgsordning om ”Borger i Danmark” efter denne lovs § 2, nr. 1.

Lovforslaget vurderes at have implementeringsmæssige konsekvenser for de regioner, som går sammen med en eller flere kommuner samt civilsamfundsorganisationer om at søge om midler til etablering af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, og som derved vil blive omfattet af den foreslåede forsøgsordning om ”Borger i Danmark” efter denne lovs § 2, nr. 1.

Forslaget om fasttrack-ordning i Ankestyrelsen for behandling af sager om uenighed om handlekommuneansvaret har økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for staten, idet der afsættes 1,5 mio. kr. årligt til Ankestyrelsen til sagsbehandling af sager, hvor der er uenighed kommuner imellem om, hvem der er en udsat borgers handlekommune i sager, herunder til at træffe afgørelse om midlertidig handlekommune i henhold til retssikkerhedslovens § 9, stk. 8.

Lovforslaget vurderes at overholde de syv principper om digitaliseringsklar lovgivning. For så vidt angår princippet om sammenhæng på tværs og ensartede begreber bemærkes det, at begrebet og målgruppen ”de mest udsatte borgere”, jf. det foreslåede § 111 c i serviceloven ikke vil kunne sidestilles med begrebet og målgruppen ”udsatte borgere”, som indgår i Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen af april 2025, da de to målgrupper vil kunne afvige fra hinanden.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes at have økonomiske og administrative konsekvenser for de civilsamfundsorganisationer, der vælger at gå sammen med en eller flere kommuner samt en region om at søge om midler til etablering af Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget om at kommunalbestyrelsen sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, vil betyde, at de mest udsatte borgere fremover vil kunne få tværsektoriel og tværfaglig hjælp ét sted.

Forslaget om en forsøgsordning om ”Borger i Danmark” vil bidrage til, at de mest udsatte borgere alt andet lige vil få lettere adgang til udvalgte eksisterende indsatser, uanset hvor i landet de befinder sig. Disse borgere vil ikke være nødsaget til først at række ud til deres egen handlekommune, jf. retssikkerhedslovens § 9, for at få hjælp, men vil i stedet kunne henvende sig til et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed og her få bevilget de indsatser, der er omfattet af forsøgsordningen.

UDKAST

Forslaget om at etablere en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen, hvorefter Ankestyrelsen i mellemkommunale sager om handlekommuneansvaret for udsatte borgere skal træffe afgørelse om handlekommuneansvaret inden for 10 arbejdsdage, vurderes at bidrage til, at borgere hurtigere kan få afklaret, hvilken kommune der er deres handlekommune og dermed til, at udsatte borgere alt andet lige hurtigere end efter de nugældende regler kan få hjælp og støtte efter serviceloven. Forslaget om at Ankestyrelsen straks ved modtagelsen af disse sager samtidig skal træffe afgørelse om midlertidig handlekommune vil yderligere understøtte, at udsatte borgere hurtigere kan få hjælp af den ansvarlige kommune.

Det er forventningen, at den foreslåede ændring om undladelse af strafforfølgning af socialt udsatte med stærk stofafhængighed for besiddelse af stoffer til eget forbrug vil indebære, at målgruppen i mindre grad end i dag vil blive strafforfulgt og få beslaglagt og konfiskeret de euforiserende stoffer, som de besidder til eget forbrug.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at medføre klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at medføre miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 19. februar 2026 til den 20. marts 2026 (29 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3 F – Fagligt Fællesforbund, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Kommune, Aarhus Retshjælp, Advokatrådet, Aids-Fondet, Alkohol og Samfund, Ambulatorierne i Danmark, Angstforeningen, Ankestyrelsen, Antidote Danmark, BDO Kommunernes Revision, Bedre Psykiatri, Blå Kors Danmark, Bopam – Børn og Pårørende af Misbrugere, Borderlinenetværket, Broen Danmark, BrugerForeningen, Brugernes Akademi, Centerlederforeningen, Center for Frivilligt Socialt Arbejde, Center for Rusmiddelforskning, CiFri – Netværk for forskning i civilsamfund og frivillighed, Danmarks Statistik, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Folkehjælp, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Selskab for Addiktiv Medicin, Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Sygepleje Selskab, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Fysioterapeuter, Danske Patienter, Danske Psykiateres og Børne- og Ungdomspsykiateres organisation (DPBO), Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Den Sociale Udviklingsfond, Depressionsforeningen, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Det Sociale Netværk, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, Embedslægeforeningen, Etisk Råd, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Selskab for Addiktiv Sygepleje, Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker, FAKL - Foreningen af Kommunalt Ansatte Læger, FOA – Fag og Arbejde, Fonden for Socialt Ansvar, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Unge Psykiatere, Foreningen Død i Psykiatrien, Forening for Ledere af Offentlige Rusmiddelcentre, Fountain House, Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Frelsens Hær, Frivilligrådet, Færøernes Landsstyre, Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), Gadejuristen, Hjem til Alle, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), HK/kommunal, Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Hus Forbi, Institut for Menneskerettigheder, ISPS-DK – Internationalt selskab for psykologisk behandling, KABS – behandlingscenter for stofbrugere, KFUK's Sociale Arbejde, KFUM's Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, KL, Kofoeds Skole

UDKAST

Kriminalforsorgsforeningen, Kristelig Fagbevægelse, Københavns Kommune, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af Væresteder (LVS), Landsforeningen for Pårørende til Stofmisbrugere, Landsforeningen for Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen KRIM, Landsforeningen Lænken, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Landsforeningen SPOR, LAP - Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere, Lev Uden Vold, Livslinjen, LOCHI – Foreningen for ledere og chefer i offentlige hjemløshedsindsatser, LOKK – Landsorganisation af Kvindekrisecentre, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Lægeforeningen, Manderådet, Mændenes Hjem, Mødrehjælpen, OCD-foreningen, Odense Kommune, Offerrådgivningen i Danmark, Outsideren, Peer-Netværket Danmark, Politiforbundet, Praktiserende Lægers Organisation, Projekt Udenfor, Psykiatriliancen, Psykiatrifonden, Psykiatريفoreningen, Pårørende Netværket Antistigma, Reden, Retspolitisk Forening, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Psykisk Sårbar på Arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse i Danmark (SBH), Sammenslutningen af Værestedsbrugere i Danmark (SVID), Samtlige byretter, SAND – De Hjemløses Landsorganisation, Selveje Danmark, Silkeborg kommune (Socialtilsyn Midt), SIND, SIND Ungdom, Skizofreniforeningen, Socialchefforeningen, Sjældne diagnoser, Socialpædagogerne, Socialt Lederforum, Socialt Udviklingscenter (SUS), Stenbroens Jurister, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TABUKA, Vejle Kommune, Vesterbro Retshjælp, Vestre Landsret, VIVE – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, WeShelter, Yngre Læger , Ældresagen, Østre Landsret.

10. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes ikke at have direkte økonomiske konsekvenser for kommunerne og regionerne, idet der ikke er tale om nye indsatser eller materielle ændringer af eksisterende indsatser.	Forslaget om en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen medfører statslige merudgifter på 1,5 mio. kr. årligt.

UDKAST

Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes at have implementeringsmæssige konsekvenser for de kommuner og regioner, der vælger at søge om midler til etablering af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, og som derved vil blive omfattet af den foreslåede forsøgsordning.	
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	<p>Forslaget om forsøgsordning om "Borger i Danmark" vil bidrage til, at de mest udsatte borgere alt andet lige vil få lettere adgang til udvalgte eksisterende indsatser efter serviceloven, uanset hvor i landet de befinder sig.</p> <p>Forslaget om en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen skal sikre hurtigere afklaring af handlekommuneansvaret, og dermed hurtigere hjælp, over for udsatte borgere, fordi uenighed om handlekommuneansvaret ikke vil forsinke relevante indsatser til borgeren.</p>	
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

UDKAST

Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej
		X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der findes ikke hjemmel i serviceloven til, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere.

Det foreslås derfor, at der i serviceloven efter kapitel 20 a i afsnit V indsættes et nyt § 111 c, stk. 1, om, at kommunalbestyrelsen sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere.

Ved civilsamfundsorganisationer kan også forstås brugerorganisationer.

I henhold til Aftale om værdighedsreform af 29. januar 2026 skal Gadens Huse fungere som én samlet indgang til hjælp og støtte i de større byer, hvor indsatser til udsatte borgere er samlet ét sted med henblik på at lette adgangen og sikre en integreret og helhedsorienteret hjælp og støtte. Husene skal samtidig fungere som bindeled til mere specialiseret hjælp, som f.eks. behandling i psykiatrien, og de skal udføre en opsøgende og udgående indsats med henblik på at nå ud til de udsatte borgere, som ikke modtager hjælp i dag, og til borgere som i perioder af deres liv ikke er i stand til at møde op i et Gadens Hus. Husene skal både være tværsektorielle (dvs. med inddragelse af både region, kommune og civilsamfundet) og tværfaglige (dvs. med både social- og sundhedsfaglige indsatser og evt. andre relevante indsatser). Det vil være op til parterne, hvordan de vil organisere sig, idet det dog vil være kommunen, der skal søge ansøgningspuljen.

De mobile udsatte-enheder skal fungere som en opsøgende indsats for de mest udsatte borgere uden for de store byer og i landdistrikterne med fokus på at lette adgangen til hjælp samt at sikre en tværfaglig, integreret og helhedsorienteret hjælp. Tilgangen i de mobile udsatte-enheder vil være den samme som i Gadens Huse, dvs. at de både skal være tværsektorielle (samarbejde mellem region, kommune og civilsamfund) og tværfaglige (dvs. med både social- og sundhedsfaglige samt evt. øvrige relevante indsatser), men de enkelte udsatte-enheder vil være af mindre skala.

UDKAST

Med den politiske Aftale om værdighedsreform af 29. januar 2026 udmøntes puljer til finansiering af hhv. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, som kommunerne vil kunne søge på baggrund af formaliseret samarbejde med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region. Af puljekriterierne vil fremgå nærmere krav og betingelser til oprettelsen af Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder. Det foreslåede § 111, stk. 1, har til formål at sikre den tilstrækkelige hjemmel til oprettelsen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder.

Det foreslås videre, at der indsættes et nyt § 111 c, stk. 2, om, at lederen af Gadens Hus og af en mobil udsatte-enhed træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Hus eller for den mobile udsatte-enhed.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det vil være lederen af Gadens Hus og af en mobil udsatte-enhed, eller en medarbejder på bemyndigelse fra lederen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen og derved kan få adgang til Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, herunder de lavtærskeltilbud, der findes i huset eller enheden. Lederen må i sin afgørelse også tage højde for kapacitet. En borger, der er i målgruppen, kan dermed godt afvises i tilfælde af, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet på det pågældende tidspunkt. Lederen skal i sådanne tilfælde i videst mulige omfang hjælpe borgeren videre til anden relevant hjælp.

Det foreslås dertil, at der indsættes et nyt § 111 c, stk. 3, om at lederens afgørelse efter stk. 2 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at borgere, der afvises fra et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, som følge af at lederen har truffet afgørelse herom, ikke vil have klageadgang ift. den pågældende afgørelse.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af § 9, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne hertil påhviler handlekommunen, jf. dog §§ 9 b og 9 c. Handlekommunen er den kommune, hvor borgeren har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog stk. 2-13 og § 9 a.

UDKAST

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af gældende ret i punkt 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i retssikkerhedsloven i *kapitel 3* efter § 9 d indsættes to nye paragraffer med overskriften ”Gadens Huse og mobile udsatte-enheder”.

(Til § 9 e)

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 9, e, stk. 1, om at en kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c i lov om social service, kan træffe afgørelse om indsatser efter lov om social service, jf. stk. 2, overfor en borger i målgruppen, jf. stk. 3, selvom borgeren har en anden handlekommune efter § 9, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kommuner, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil kunne træffe afgørelse om de indsatser efter serviceloven, som fremgår af det foreslåede § 9 e, stk. 2, til borgere, der opsøger det pågældende Gadens Hus eller mobile udsatte-enhed, herunder også vurdere, om en borger er i målgruppen for forsøgsordningen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 3.

I de tilfælde, hvor to eller flere kommuner i fællesskab med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil hjemlen til at træffe afgørelser efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, gælde for hver af de involverede kommuner.

Kompetencen til at træffe afgørelse efter § 9 e, stk. 1, vil ikke kunne delegeres til andre myndigheder eller organisationer (f.eks. fra civilsamfundsorganisationer), der har tilknytning til husene eller de mobile udsatte-enheder. Hertil bemærkes, at det i henhold til det foreslåede § 111 c, stk. 2, i serviceloven vil være lederen af Gadens Hus og af en mobil udsatte-enhed, eller en medarbejder på bemyndigelse fra lederen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Hus eller for den mobile udsatte-enhed. Afgørelsen om, hvorvidt en borger er i målgruppen for forsøgsordningen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 3, i retssikkerhedsloven, vil derimod alene kunne træffes af kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1. Kommunalbestyrelsen vil dermed, eksempelvis efter at have oplyst en sag, kunne træffe afgørelse

om, at en borger ikke er i målgruppen for forsøgsordningen, uagtet at lederen af Gadens Hus eller af den mobile udsatte-enhed forud herfor har givet den pågældende borger adgang til huset eller enheden.

Det bemærkes også, at det fortsat er borgers handlekommune efter § 9, stk. 1, der har ansvar for at sikre, at en borger modtager den hjælp og støtte, som borgeren har behov for. Den kommune, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, og som i henhold til § 9 e, stk. 1, vil kunne træffe afgørelse om indsatser efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, vil med den foreslåede ordning således ikke få andel i eller få overdraget handlekommuneansvaret for borgeren efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Social- og Boligministeriet bemærker dertil, at forslaget i forlængelse af ovenstående ikke ændrer på, at det fortsat vil være handlekommunen, som har finansieringsansvaret i forhold til borgere, som kommunen er handlekommune for. Den kommune, som efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, er handlekommunen for borgeren, vil derfor skulle afholde udgifterne til de indsatser, som iværksættes som en del af forsøgsordningen.

Forslaget fraviger udelukkende retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, med henblik på at give kommuner, som har etableret et Gadens Huse eller en mobil udsatte-enhed mulighed for at iværksætte udvalgte indsatser efter serviceloven, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 2, for borgere, der er omfattet af forsøgsordningen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 3, uanset hvilken kommune der efter gældende regler er borgerens handlekommune. Der etableres således ikke med forslaget hjemmel til i øvrigt at fravige handlekommunereglerne i retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Såfremt en borger er i målgruppen for forsøgsordningen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 3, og har handlekommune i den kommune, som et Gadens Hus ligger placeret i, eller den kommune som en mobil udsatte-enhed er tilknyttet, vil denne kommune være handlekommune for den pågældende borger og derved kunne visitere til samtlige indsatser efter serviceloven og andre lovgivninger. Det følger af § 9, stk. 1, i de almindelige handlekommuneregler efter retssikkerhedsloven. Hvis en borger er i målgruppen for forsøgsordningen og derimod har handlekommune i en anden kommune, vil den kommune, som har etableret et Gadens Hus, eller den kommune som en mobil udsatte-enhed er tilknyttet, alene kunne visitere den pågældende borger til de indsatser efter serviceloven, som indgår i

forsøget, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 2. Forslaget ændrer således ikke de materielle betingelser i de enkelte bestemmelser i serviceloven.

I de tilfælde hvor kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, har truffet afgørelse om og iværksat en indsats til borgeren efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, vil den indsats, der er visiteret og iværksat, fortsætte, indtil kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, eller borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, måtte træffe en ny afgørelse baseret på en konkret vurdering af, at borgerens situation og behov har ændret sig.

I de tilfælde hvor kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, har truffet afgørelse om og iværksat en indsats til borgeren efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, og der samtidig eller efterfølgende indbringes en sag for Ankestyrelsen med henblik på at fastslå borgerens handlekommune, vil den indsats, der er visiteret og iværksat, fortsætte, indtil den af Ankestyrelsen udpegede handlekommune måtte træffe en ny afgørelse baseret på en konkret vurdering af, at borgerens situation og behov har ændret sig.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås videre, at der indsættes et nyt § 9 e, stk. 2, om, at der efter stk. 1 kan træffes afgørelse om følgende indsatser efter lov om social service:

1) § 82 a om gruppebaseret hjælp, omsorg eller støtte samt gruppebaseret optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

2) § 82 b om tidsbegrænset individuel hjælp, omsorg eller støtte samt tidsbegrænset individuel optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

3) § 83 om personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

4) § 83 a om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb.

5) § 85 om hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

6) § 86 om genoptræning.

7) § 97 om ledsagelse.

8) § 98 om særlig kontaktperson til døvblinde.

9) § 99 om støtte- og kontaktperson.

10) § 100 om kompensationsydelse.

11) § 101 om social behandling til personer med et stofmisbrug, herunder også som døgnbehandling efter § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.

12) § 102 om behandlingsmæssige tilbud.

13) § 103 om beskyttet beskæftigelse.

UDKAST

- 14) § 104 om aktivitets- og samværstilbud.
- 15) § 112 om hjælpemidler.
- 16) § 113 om forbrugsgoder.
- 17) § 113 a om køb af forbrugsgoder.
- 18) § 113 b om tidsbegrænset hjælpemidler og forbrugsgoder.
- 19) § 117 om befordring med individuelle transportmidler.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at hjemlen efter det foreslåede § 9 e, stk. 1, kun vil omfatte de indsatser i serviceloven, der fremgår af stk. 2. Hjemlen vil dermed ikke omfatte øvrige indsatser efter serviceloven eller tilbud og indsatser efter anden lovgivning. Det betyder, at der med forslaget ikke bliver etableret mulighed for, at kommuner, som opretter et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil kunne iværksætte andre indsatser efter serviceloven eller anden lovgivning til borgere med en anden handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, medmindre der i forvejen er hjemmel hertil på det pågældende område.

Fsva. § 101 om social stofmisbrugsbehandling er det hele bestemmelsen, der er omfattet, dvs. der gives som del af ordningen hjemmel til, at en kommunalbestyrelse, som opretter et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil kunne iværksætte social misbrugsbehandling både som dag-ambulant og døgnbehandling.

Forslaget indebærer ikke ændringer i de materielle betingelser for at modtage hjælp og støtte m.v. efter de enkelte bestemmelser i serviceloven.

Såfremt handlekommunen efter § 9, stk. 1, ud fra en konkret vurdering inden for gældende regler, skønner, at den eller de indsatser, der er truffet afgørelse om efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, ikke længere er passende i forhold til at hjælpe og støtte borgerens behov, vil handlekommunen kunne træffe en ny afgørelse om støtte og hjælp til borgeren.

I de tilfælde hvor kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, har truffet afgørelse om og iværksat en indsats til borgeren efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, og der samtidig eller efterfølgende indbringes en sag for Ankestyrelsen med henblik på at fastslå borgerens handlekommune, vil den indsats, der er visiteret og iværksat, fortsætte, indtil den af Ankestyrelsen udpegede handlekommune måtte træffe en ny afgørelse baseret på en konkret og individuel vurdering herunder af, om borgerens situation og behov har ændret sig.

UDKAST

Det foreslås videre at indsætte et nyt § 9 e, stk. 3, om, at stk. 1 omfatter borgere, der opsøger et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:

- 1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.
- 2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.
- 3) Borgeren har en psykisk lidelse.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det alene er borgere, som opfylder de kriterier, der opstilles i bestemmelsen, som vil være i målgruppen for forsøgsordningen, og over for hvem kommunalbestyrelsen vil kunne iværksætte de indsatser efter serviceloven, som fremgår af det foreslåede § 9 e, stk. 2. Vurderingen af, hvorvidt en borger opfylder kriterierne vil altid skulle bero på en konkret, individuel vurdering.

Ved borgere, der opsøger et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, forstås også borgere, som kommer i kontakt med et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed via dennes eventuelle opsøgende og udgående indsats.

Det foreslås videre at indsætte et nyt § 9 e, stk. 4, om, at en kommunalbestyrelse, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen, jf. stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det alene vil være kommunalbestyrelsen, der kan beslutte, om en person er i målgruppen efter det foreslåede § 9 e, stk. 3, og derved omfattet af forsøgsordningen. Kompetencen til at træffe afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen vil ikke kunne uddelegeres til andre myndigheder eller organisationer (f.eks. fra civilsamfundsorganisationer), der har tilknytning til husene eller de mobile udsatte-enheder.

Det bemærkes, at en eller flere kommuner vil kunne gå sammen om at oprette Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed i samarbejde med den stedlige region og en eller flere civilsamfundsorganisationer. I de tilfælde, hvor to eller flere kommuner i fællesskab har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil hjemlen til at træffe afgørelser efter det foreslåede § 9 e, stk. 1, gælde for samtlige involverede kommuner.

UDKAST

Såfremt den kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, kommer i kontakt med en borger, som kommunalbestyrelsen vurderer, ikke er omfattet af målgruppen i det foreslåede § 9 e, stk. 3, og som kommunalbestyrelsen ikke har handlekommuneansvaret for efter § 9, stk. 1, bør kommunalbestyrelsen, som følge af offentlige myndigheders almindelige vejledningspligt, vejlede borgeren om, hvor borgeren kan henvende sig, for at få hjælp

Det foreslås videre at indsætte et nyt § 9 e, stk. 5, om, at kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 2 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Det foreslåede § 9 e, stk. 5, vedrører alene kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt en borger er i målgruppen for forsøgsordningen. Kommunalbestyrelsens afgørelse om en konkret indsats iværksat under forsøgsordningen vil derimod kunne påklages til Ankestyrelsen efter de bestemmelser herom, der gælder for den konkrete indsats.

Det foreslås videre at indsætte et nyt § 9 e, stk. 6, om, at udgifter til indsatser, som en kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om efter stk. 2, afholdes af borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det fortsat vil være borgerens handlekommune, der har finansieringsansvaret ift. egne handlekommuneborgere. Den kommune, som efter § 9, stk. 1, er handlekommune for borgeren, vil derfor skulle afholde udgifterne til de indsatser, som iværksættes som en del af forsøgsordningen, uanset at det ikke er denne kommune som har truffet afgørelse om indsatsen. Den kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, og som træffer afgørelser i henhold til det foreslåede § 9 e, stk. 2, vil derved kunne opkræve mellemkommunal refusion fra borgerens handlekommune. Adgangen til at opkræve mellemkommunal refusion følger de gældende regler i retssikkerhedslovens § 9 c, og vil omfatte både de faktiske udgifter for den konkrete indsats, borgeren har fået bevilget, og udgifter i forbindelse med sagsbehandlingen.

(Til § 9 f)

UDKAST

Det foreslås at indsætte et nyt § 9 f, stk. 1, om at en kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, skal orientere borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, herom.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil blive forpligtet til at orientere borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, umiddelbart når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter forsøgsordningen og iværksat en indsats i forhold til denne handlekommunes borger.

Den foreslåede bestemmelse vil også indebære, at den myndighed, som vil blive forpligtet til at orientere borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, dermed også er forpligtet til at videregive oplysninger til borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, når betingelsen i § 9 f, stk. 1, er opfyldt, herunder når myndigheden har truffet afgørelse, jf. § 9 e, stk. 2, om en indsats efter § 9 e, stk. 3.

Det foreslås videre at indsætte et nyt § 9 f, stk. 2, om, at når det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter § 9 e, skal en kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, løbende udveksle oplysninger af betydning for indsatsen. Udveksling af oplysninger efter kan ske uden forudgående samtykke fra borgeren.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at kommunalbestyrelsen, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c, stk. 1 i serviceloven, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, i retssikkerhedsloven, løbende skal udveksle oplysninger af betydning for indsatsen. Udveksling af oplysninger vil kunne ske uden forudgående samtykke fra borgeren. Det foreslåede § 9 f, stk. 2, supplerer dermed § 11 a i retssikkerhedsloven, hvorefter myndigheden efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, kan forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen.

Oplysninger af betydning for indsatsen vil eksempelvis kunne være oplysninger til brug for en vurdering af, om borgeren er i målgruppen,

oplysninger om borgerens historik, nuværende situation eller allerede igangsatte indsatser mv. Dette skal bidrage til at sikre en sammenhængende indsats for borgeren uanset hvilken kommune, der træffer afgørelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af § 9, stk. 8, i retssikkerhedsloven, at hvis der opstår uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en borgers handlekommune, skal den af de uenige kommuner, hvor borgeren er eller senest har været bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR), fungere som midlertidig handlekommune, indtil det er afklaret, hvilken kommune der er rette handlekommune. Denne kommune vedbliver at være midlertidig handlekommune i den periode, hvor der er uenighed, uanset at borgeren, inden handlekommunen er fastlagt, er blevet bopælsregistreret i en anden kommune.

Der vil herudover også være tilfælde, hvor borgerens handlekommune ikke kan identificeres på baggrund af bestemmelserne i § 9, stk. 1-11.

Her vil retssikkerhedslovens § 9, stk. 14, finde anvendelse, hvorefter Ankestyrelsen i tilfælde, hvor det ikke følger af § 9, stk. 1-11, hvilken kommune, der er handlekommune for en borger på baggrund af borgerens tilknytning træffer afgørelse om, hvilken kommune der er handlekommune eller midlertidig handlekommune for borgeren. Ankestyrelsen kan afvise ubegrundede anmodninger herom. Såfremt borgerens handlekommune kan identificeres, vil anmodningen om fastlæggelse f.eks. være åbenbart ubegrundet, og Ankestyrelsen vil herefter kunne afvise anmodningen.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 61, stk. 1, at hvis der opstår uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser, kan sagen indbringes for Ankestyrelsen, der træffer afgørelse i sagen. Det følger heraf, at Ankestyrelsen kan træffe afgørelse om den forpligtelse, der er uenighed om. Det drejer sig navnlig om sager, hvor kommuner er uenige om spørgsmål om opholdskommune, hvilken kommune, der har pligten til at yde hjælp, og om mellemkommunal refusion. Det følger af bestemmelsen, at det er de kommuner, der er uenige, der kan indbringe sagen.

I sager om uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser fungerer Ankestyrelsen som et tvistløsningsorgan, idet der er tale om en uenighed

UDKAST

mellem kommuner som sidestillede myndigheder. Ankestyrelsen vil ved indbringelse af mellemkommunale uenighedssager træffe afgørelse i tvisterne med angivelse af et bestemt konkret resultat. Afgørelserne er bindende for kommunerne.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 61, stk. 2, om, at opstår der uenighed mellem to eller flere kommuner, jf. stk. 1, om, hvilken kommune der er handlekommune for en borger, træffer Ankestyrelsen afgørelse herom inden for 10 arbejdsdage. Arbejdsdage i forbindelse med partshøring og øvrig sagsoplysning, som sker ved indhentelse af oplysninger fra andre end Ankestyrelsen, medregnes ikke i fristen nævnt i 1. pkt.

Forslaget vil indebære en forpligtelse for Ankestyrelsen til at træffe afgørelse inden for 10 arbejdsdage, når en kommune eller borger indbringer en uenighed for Ankestyrelsen om, hvilken kommune der er handlekommune for en udsat borger, jf. § 9, stk. 1. De 10 arbejdsdage vedrører den tid Ankestyrelsen har til at foretage sagsbehandling og til at træffe afgørelse. Arbejdsdage i forbindelse med partshøring og øvrig sagsoplysning, som sker ved indhentelse af oplysninger fra andre end Ankestyrelsen, herunder de involverede kommuner, medregnes ikke i fristen på 10 arbejdsdage.

Bestemmelsen finder anvendelse i sager vedrørende handlekommuneansvaret, jf. § 9, stk. 1, for udsatte borgere, jf. det foreslåede § 61, stk. 3.

Ankestyrelsen vil indledningsvist skulle orientere sig aktivt i det fremsendte sagsmateriale og hurtigst muligt mhp. overholdelse af 10-dages fristen evt. kontakte kommunerne om manglende sagsoplysninger. Ankestyrelsen vil med fastsættelsen af fristen for kommunernes indsendelse af oplysninger kunne understøtte den særligt prioriterede sagsbehandling, der er tiltænkt med etableringen af en fast-track ordning for denne type sager.

Bestemmelsen vil finde anvendelse i de tilfælde, hvor en eller flere kommuner, eventuelt på vegne af en udsat borger, indbringer en sag for Ankestyrelsen som følge af uenighed de pågældende kommuner imellem, om hvem der er handlekommune for den udsatte borger. Dette kan eksempelvis være, fordi borgeren på skift opholder sig i andre kommuner, end der, hvor vedkommende senest har haft adresse, og der derved opstår uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der i

henhold til § 9, stk. 1, er borgers handlekommune og derved skal hjælpe den pågældende.

Bestemmelsen finder anvendelse for sager om mellemkommunal uenighed om udsatte borgere, der indbringes for Ankestyrelsen efter lovens ikrafttrædelse, jf. lovforslagets § 4, stk. 4. Bestemmelsen finder derved ikke anvendelse for sager indbragt for Ankestyrelsen forud for lovens ikrafttrædelse, ej heller for sager indbragt for Ankestyrelsen før lovens ikrafttræden, og som derefter indsendes på ny efter lovens ikrafttræden. For disse sager vil de hidtidige regler finde anvendelse.

Det foreslås også at indsætte et nyt § 61, stk. 3, om at stk. 2 omfatter borgere, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:

- 1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.
- 2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.
- 3) Borgeren har en psykisk lidelse.

Bestemmelsen regulerer, at det foreslåede § 61, stk. 2, alene vil omfatte sager om mellemkommunal uenighed om handlekommuneansvaret for udsatte borgere, dvs. borgere over 18 år som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre kriterier, hhv. at borgeren har særlige sociale problemer og ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, at borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug eller at borgeren har en psykisk lidelse. Den foreslåede fasttrack-ordning, hvorefter Ankestyrelsen skal træffe afgørelse inden for 10 arbejdsdage vil derved alene gælde for denne målgruppe.

Kommunen vil ved indsendelsen af en sag, hvor to eller flere kommuner er uenige om, hvilken kommune der er handlekommune, til Ankestyrelsen i et dertilhørende ankeskema skulle angive, såfremt sagen vedrører handlekommuneansvaret for en udsat borger ud fra de ovennævnte kriterier, og sagen dermed falder under fasttrack-ordningen. Kommunen vil kunne basere deres angivelse heraf på oplysninger fra borgeren, kommunens egne oplysninger eller på relevante oplysninger, kommunen måtte være kommet i besiddelse af i et Gadens Hus eller i en mobil udsatte-enhed.

Ankestyrelsen vil skulle lægge til grund, at kommunens registrering af sagen er korrekt. Ankestyrelsen vil dermed ikke skulle efterprøve den på ankeskemaet anførte registrering af, at sagen vedrører en udsat borger. Dette

UDKAST

skal sikre, at Ankestyrelsens sagsbehandling af sagen kan igangsættes umiddelbart ved modtagelsen af sagen uden derved først at skulle bruge tid på at afklare, hvorvidt sagen falder inden for ordningen.

Det foreslås også at indsætte et nyt § 61, stk. 4, om at sager omfattet af stk. 2, jf. stk. 3, kan indbringes for Ankestyrelsen af kommuner eller af en kommune på vegne af en borger.

Forslaget indebærer, at sager under fasttrack-ordningen både vil kunne indbringes af kommuner såvel som af kommuner på vegne af en borger. Borgere, der oplever uenighed imellem to eller flere kommuner om, hvem der er ansvarlig handlekommune for den pågældende borger, vil derved kunne anmode en af de pågældende kommuner om at indbringe sagen for Ankestyrelsen mhp. at Ankestyrelsen træffer afgørelse om handlekommuneansvaret for borgeren, jf. § 9. Det vil alene være en kommune, der på baggrund af borgerens anmodning vil kunne indbringe sagen for Ankestyrelsen. Den af de involverede kommuner, som borgeren henvender sig til, vil som udgangspunkt altid skulle indbringe sagen for Ankestyrelsen på borgerens anmodning, under forudsætning af, at der er tale om en mellemkommunal uenighed om handlekommuneansvaret og under forudsætning af, at de involverede kommuner ikke i mellemtiden har afklaret uenigheden og derved straks ved borgerens henvendelse kan meddele borgeren, hvilken af kommunerne der er borgerens handlekommune. Forslaget giver ikke adgang til, at borgere kan indbringe en sag direkte for Ankestyrelsen. Hvis en kommune indbringer en sag på vegne af en borger, vil de involverede kommuner være parter i sagen. Borgeren, som sagen måtte være rejst på vegne af, vil ikke blive part i sagen.

Det foreslås også at indsætte et nyt § 61, stk. 5, om at i sager omfattet af stk. 2 skal Ankestyrelsen i forbindelse med modtagelsen af sagen meddele til de involverede kommuner, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8.

Forslaget indebærer, at i sager omfattet af stk. 2, herunder sager omfattet af fasttrack-ordningen, skal Ankestyrelsen i forbindelse med modtagelsen af sagen orientere involverede kommuner om, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8. Forslaget har til hensigt at sikre, at der ikke er tvivl blandt de involverede kommuner om, hvem der har

UDKAST

det midlertidige handlekommuneansvar efter § 9, stk. 8, så længe Ankestyrelsens behandling af sagen pågår, med dertilhørende risiko for, at relevante indsatser til borgeren forsinkes eller slet ikke iværksættes.

Ankestyrelsen skal orientere de involverede kommuner om, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8, i forbindelse med modtagelsen af sagen. Dette indebærer, at meddelelsen til kommunerne skal ske som led i de første indledende sagsskridt med henblik på at sikre, at det midlertidige handlekommuneansvar meddeles straks og uden unødigt ophold i sagen.

I situationer, hvor Ankestyrelsen ikke kan afgøre spørgsmålet om midlertidig handlekommune straks ved modtagelsen af sagen på grund af mangelfulde oplysninger, skal Ankestyrelsen uden unødigt ophold oplyse sagen med henblik på at kunne træffe afgørelse herom. Ankestyrelsen vil skulle meddele de involverede kommuner om, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8, så snart sagen er tilstrækkeligt oplyst hertil.

I situationer hvor Ankestyrelsen, i sager efter det foreslåede § 61, stk. 2, kan træffe afgørelse om handlekommuneansvaret straks på det foreliggende grundlag uden partshøring, vil denne afgørelse træde i stedet for meddelelsen om midlertidigt handlekommuneansvar.

Stk. 2 bliver herefter stk. 6.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, at tiltalefrafald skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det gælder også i gentagelsestilfælde.

Det foreslås at nyaffatte § 3, stk. 4, 1. pkt. Efter den foreslåede bestemmelse strafforfølges besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk

afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf, jf. dog stk. 5.

Der lægges således op til, at § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer skal være en regel om straffritagelse fremfor en regel om tiltalefrafald.

Den omfattede persongruppe vil forblive den samme. Det vil således fortsat være den samme vurdering af pågældendes sociale forhold, der skal foretages. Det indebærer, at betingelsen i almindelighed vil være opfyldt, hvis den pågældende er helt uden indkomst eller f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller opsparing af en vis størrelse. Derimod vil sociale forhold uanset stofafhængighedens karakter i almindelighed ikke kunne tale for straffritagelse, hvis den pågældende har arbejdsindtægter eller modtager dagpenge. Det bemærkes dog, at hvis den pågældende alene har arbejdsindtægter inden for beløbsgrænsen for den pågældendes sociale frikort, jf. lov nr. 616 af 11. juni 2024 om socialt frikort, vil det ikke tale imod straffritagelse.

Det vil desuden fortsat være et krav, at besiddelsen skyldes en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer.

Kravet om stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer vil indebære, at der alene vil kunne undlades strafforfølgning efter bestemmelsen, hvis den pågældende igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, f.eks. heroin og øvrige opioider, kokain og amfetamin, eller stoffer der kan sammenlignes med disse i farlighed, at vedkommende bruger disse stoffer dagligt. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af bemærkningerne til § 3, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer, at opioider generelt (herunder f.eks. morfin, oxycodon, tramadol, fentanyl og metadon) skal være at betragte som et særlig skadeligt eller farligt stof efter § 3, stk. 2, nr. 1, i lov om euforiserende stoffer på samme måde som hårde stoffer som heroin, kokain, amfetamin og MDMA (ecstasy), jf. lov nr. 724 af 20. juni 2025, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 186 som fremsat, side 23. Er kravet om stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer opfyldt, vil der også skulle ske straffritagelse for ulovlig besiddelse af andre stoffer, eksempelvis hash, til eget forbrug. Det forudsættes i den forbindelse, at indskrivning i lægelig misbrugsbehandling med substitutionsmedicin vil kunne indgå som en omstændighed, der taler

UDKAST

for, at borgeren må anses som værende stærkt afhængig i den foreslåede bestemmelses forstand.

Det vil i første omgang være overladt til politiet at vurdere, om betingelserne for straffritagelse efter den foreslåede bestemmelse er opfyldt.

Hvis det umiddelbart ved politiets møde med den socialt udsatte borger er åbenbart eller sandsynligt, at den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, f.eks. baseret på politiets kendskab til denne eller omstændighederne i øvrigt, eller hvis den socialt udsatte borger i rimeligt omfang kan godtgøre dette, forudsættes det, at politiet lader straffritagelsesreglen finde anvendelse og ikke sigter den pågældende med henblik på at ransage og beslaglægge eventuelle euforiserende stoffer, den pågældende er fundet i besiddelse af til eget forbrug. Politiet skal vejlede personer om muligheden for straffritagelse, hvis politiet vurderer, at betingelserne herfor kan være opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer.

Har politiet sigtet den pågældende og beslaglagt stofferne fra personer, hvor der er tvivl om, hvorvidt den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, forudsættes det, at politiet og anklagemyndigheden ikke søger sagen afgjort med bøde eller tiltalefrafald, men i stedet oplyser sagen ved indhentelse af dokumentation fra relevante myndigheder, f.eks. om indkomstforhold eller stofafhængighed. Sagen vil i sådanne tilfælde skulle oplyses, så det fremgår af sagens rapporter, om borgeren er omfattet af bestemmelsen, ligesom det skal fremgå, om borgeren er blevet vejledt om muligheden for straffritagelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer. Politiet skal anlægge en forsigtig tilgang og søge at belyse sagens omstændigheder nærmere, så der tages mest muligt hensyn til denne gruppe af særligt udsatte borgere.

Er den pågældende sigtet, vil anvendelsen af den foreslåede bestemmelse indebære, at der vil skulle ske påtaleopgivelse.

Politiet vil fortsat skulle være opmærksom på risikoen for, at organiserede kriminelle forsøger at omgå lovgivningen om euforiserende stoffer ved at udnytte persongruppen til at transportere eller opbevare euforiserende stoffer. I sådanne tilfælde vil der på samme måde som i dag ikke være tale om besiddelse til eget forbrug, men om besiddelse med henblik på

videreoverdragelse. Det indebærer, at forholdet ikke er omfattet af straffrihedsreglen, og at der derfor også skal ske beslaglæggelse med henblik på konfiskation af de euforiserende stoffer, idet den pågældende vil skulle retsforfølges for forholdet.

Hvis den pågældende samtidig er i besiddelse af euforiserende stoffer, der vurderes at være til eget forbrug, og som er uden tilknytning til forholdet om videreoverdragelse af euforiserende stoffer, er det imidlertid ikke udelukket at anvende straffrihedsreglen for så vidt angår disse euforiserende stoffer. Henset til, at dette i praksis vil være en yderst vanskelig sontring at lave på stedet, må det forventes, at det alene vil være i et fåtal af sager, hvor det ud fra en konkret politifaglig vurdering vil være muligt at adskille stoffer besiddet til eget forbrug fra stoffer besiddet med henblik på videreoverdragelse.

Det bemærkes i øvrigt i den forbindelse, at lovforslaget ikke ændrer ved den eksisterende praksis for, hvornår euforiserende stoffer efter en konkret vurdering besiddes til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse.

Det bemærkes desuden, at der i forbindelse med en straffesag vil kunne tages stilling til, om en tiltalt er omfattet af straffelovens regler om straffrihed, f.eks. i tilfælde af nødret. Det bemærkes desuden, at det, at det følger af straffelovens § 82, nr. 6, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som formildende omstændighed, at gerningen er begået som følge af tvang, svig eller udnyttelse af gerningsmandens unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold. Det kan således føre til en mildere straf, hvis gerningspersonen er blevet tvunget til at begå kriminaliteten. Straffen kan derudover gøres betinget, hvis der foreligger formildende omstændigheder, jf. straffelovens § 56. Under i øvrigt formidlene omstændigheder kan straffen bortfalde, jf. straffelovens § 83, 2. pkt.

Hvorvidt euforiserende stoffer besiddes til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse beror på en konkret bevisvurdering. Ved vurderingen spiller mængden dog en stor rolle, og hvis der er tale om større mængder, kan stoffet almindeligvis ikke anses for at være til eget brug. I forarbejderne til lov nr. 724 af 20. juni 2025, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 186 som fremsat, side 24-30, er der fastsat nogle skemaer over strafniveauerne for en række hyppigt forekommende stoftyper. I skemaerne er der endvidere fastsat udgangspunkter for, hvornår besiddelse af

euforiserende stoffer må anses som bestemt til eget forbrug. Disse udgangspunkter suppleres af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om narkotika, der ligeledes indeholder vejledende udgangspunkter for afgrænsningen i forhold til visse andre stoftyper.

Stofbrugere med stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf vil have oparbejdet en større tolerance over for de pågældende stoffer, og det må antages, at også større mængder, end hvad der sædvanligvis vil kunne betragtes som bestemt til eget forbrug, af den årsag efter en konkret vurdering vil kunne anses som værende til eget forbrug for denne målgruppe.

Hvis en stofbruger med stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf findes i besiddelse af stof, der f.eks. er opdelt i flere portioner eller udgør en større mængde stof, end hvad der som udgangspunkt kan betragtes som til eget forbrug, vil det konkret skulle vurderes, om en sådan besiddelse, navnlig henset til den pågældendes stofforbrug, kunne være til eget forbrug. Besiddelse af euforiserende stoffer i såkaldte salgsposer vil i sådanne tilfælde således ikke isoleret set indebære, at besiddelsen kan anses som med henblik på videreoverdragelse. I sådanne situationer vil pakkerne således kunne siges at være købspakker eller købsposer. Om det er tilfældet vil afhænge af en konkret vurdering.

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer i f.eks. institutioner under Danmarks Fængsler eller på psykiatriske afdelinger, vil også skulle fritages for strafforfølgning. Euforiserende stoffer vil dog fortsat kunne tages i bevaring, beslaglægges og konfiskeres, i det omfang institutionen har hjemmel hertil, hvilket f.eks. forudsættes at være tilfældet for så vidt angår § 73 i lov om fuldbyrdelse af straf, jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som senest ændret ved lov nr. 727 af 20. juni 2025. Besiddelse af euforiserende stoffer i Danmarks Fængsles institutioner eller under udgang herfra forudsættes fortsat at kunne danne grundlag for disciplinærstraf.

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer i tilbud efter serviceloven, som personen er visiteret til eller har ophold i, vil også skulle fritages fra strafforfølgning. Tilbuddene vil dog fortsat, i henhold til bl.a. § 123 i serviceloven, kunne fastsætte en vejledende husorden (ordensregler), der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på tilbuddets fællesarealer.

UDKAST

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer på psykiatriske afdelinger, vil også skulle fritages fra strafforfølgning. Sygehusmyndigheden vil dog fortsat, i henhold til § 2 a i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 18. september 2024 (psykiatriloven), om husordner, kunne fastsætte regler om, at det ikke er tilladt for patienter, at besidde eller indtage euforiserende stoffer på psykiatriske afdelinger, og at overlægen fortsat efter psykiatrilovens § 19 a, stk. 7, skal kunne beslutte, at bl.a. rusmidler tages i forvaring.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke have betydning for adgangen til i sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, som ikke er omfattet af den foreslåede bestemmelse, at meddele tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722 og bekendtgørelse om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale. Der vil herunder fortsat kunne meddeles tiltalefrafald i særlige tilfælde, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, herunder f.eks. hvis hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger det, eller hvis anvendelse af bødestraf medfører et administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed. Der vil således kunne meddeles tiltalefrafald i sådanne sager i samme omfang som hidtil.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre på, at besiddelse af euforiserende stoffer som udgangspunkt er ulovlig. Personer, der ikke er omfattet af straffritagelsesreglerne, eller som ikke besidder euforiserende stoffer til medicinske og videnskabelige formål, vil således fortsat kunne strafforfølges.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter § 3, stk. 4, 1. pkt., i lov om euforiserende stoffer, skal der meddeles tiltalefrafald for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor og besiddelsen af stoffer skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det gælder også i gentagelsestilfælde, jf. § 3, stk. 4, 2. pkt.

Bestemmelsen finder anvendelse uanset, hvor de pågældende personer befinder sig, herunder også på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5.

UDKAST

Der henvises om gældende ret nærmere til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte et § 3, stk. 5, i lov om euforiserende stoffer, hvorefter § 3, stk. 4, ikke finder anvendelse på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den foreslåede straffritagelsesregel i § 3, stk. 4, ikke finder anvendelse på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5. Det fremgår bl.a. af udlændingelovens § 42 a, stk. 5, at Udlændingestyrelsen tilvejebringer og driver indkvarteringssteder for udlændinge, der er omfattet af lovens § § 42, stk. 1 eller 2, jf. lovens stk. 3. Dette kan ske i samarbejde med private organisationer eller selskaber eller statslige styrelser, som er godkendt hertil af udlændinge- og integrationsministeren, eller kommuner (indkvarteringsoperatører). Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte regler om nedsættelse af samarbejdsorganer på de enkelte indkvarteringssteder (beboerråd m.v.) samt om disse organers kompetence.

Hvis der er tale om en person, der på et sådant indkvarteringssted besidder euforiserende stoffer til eget forbrug, hvor sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf, forudsættes det, at den pågældende vil skulle meddeles et tiltalefrafald efter de almindelige regler i retsplejelovens § 722 og bekendtgørelse om politidirektørenes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale.

De euforiserende stoffer, som den pågældende besidder til eget forbrug, vil skulle beslaglægges med henblik på konfiskation.

Det bemærkes, at det fremgår af udlændingelovens § 42 a, stk. 1, 1. pkt., at en udlænding, der opholder sig her i landet og har indgivet ansøgning om opholdstilladelse i medfør af § 7, får udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser dækket af Udlændingestyrelsen, indtil udlændingen meddeles opholdstilladelse, eller udlændingen udrejser eller udsendes, jf. dog stk. 3 og 4 og § 43, stk. 1.

Det fremgår endvidere af udlændingelovens § 42 a, stk. 2, at en udlænding, der ikke er omfattet af stk. 1 eller § 43, stk. 1, og som efter reglerne i kapitel

UDKAST

1 og 3-5 ikke har ret til at opholde sig her i landet, får udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser dækket af Udlændingestyrelsen, hvis det er nødvendigt af hensyn til forsørgelsen af udlændingen, jf. dog stk. 3 og 4.

Til nr. 3

Det følger af retsplejelovens § 807 d, stk. 1, 1. pkt., at rådighedsberøvelse som følge af beslaglæggelse efter § 802, stk. 1, § 803, stk. 1, 1. pkt., og § 803 a bortfalder senest, når sagen er endeligt sluttet ved dom, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald, medmindre det beslaglagte konfiskeres.

Straffelovens §§ 75-77 a indeholder de almindelige regler om konfiskation. Der er desuden med hjemmel i retsplejelovens § 832, stk. 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 1255 af 16. november 2015, fastsat regler om udenretlig vedtagelse af konfiskation.

Det fremgår af den foreslåede § 3 e, at euforiserende stoffer, som er blevet beslaglagt af politiet og som var bestemt til eget forbrug af en person, der er omfattet af § 3, stk. 4, eller § 3 b, stk. 2, kan konfiskeres af politiet, hvis stofferne ikke på stedet kan tilbageleveres til den person, som stofferne var bestemt til.

Med bestemmelsen etableres der en særskilt hjemmel til, at politiet udenretligt kan konfiskere euforiserende stoffer, som politiet beslaglægger, hvor besiddelsen som følge af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, eller den gældende bestemmelse i § 3 b, stk. 2, ikke var ulovlig.

Den foreslåede bestemmelse vil navnlig omfatte situationer, hvor politiet havde sigtet den pågældende person og beslaglagt stofferne med henblik på konfiskation, men efterfølgende fandt frem til, at besiddelsen ikke var strafbar, idet der var tale om besiddelse til eget forbrug omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 4, eller den gældende bestemmelse i § 3 b, stk. 2. Dette vil f.eks. for så vidt angår § 3, stk. 4, kunne være tilfældet i situationer, hvor det ikke umiddelbart ved politiets møde med den socialt udsatte borger er åbenbart eller overvejende sandsynligt, at den pågældende er omfattet af straffritagelsesreglen, f.eks. baseret på politiets kendskab til denne eller omstændighederne i øvrigt, eller hvis den socialt udsatte borger ikke i rimeligt omfang har kunnet godtgøre dette.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne omfatte situationer, hvor en institution, der har hjemmel til at tage euforiserende stoffer i bevaring eller beslaglægge dem, overdrager stofferne til politiet.

Den foreslåede bestemmelse vil give mulighed for, at politiet kan konfiskere stoffer, som politiet har beslaglagt og som var bestemt til eget forbrug af en person omfattet af den foreslåede straffritagelsesregel eller reglen om stofindtagelsesrum i § 3 b, stk. 2.

Det forudsættes, at stofferne tilbageleveres til den pågældende, hvis politiet på stedet blot har skullet vurdere, om stofferne var til eget forbrug, eller om der i øvrigt var grundlag for straffritagelse.

Bestemmelsen vil være subsidiær i forhold til straffelovens regler om konfiskation og regler fastsat i medfør af retsplejelovens § 832, stk. 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 1255 af 16. november 2015, eller 832, stk. 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025, og vil ikke ændre ved, at euforiserende stoffer, der besiddes ulovligt, som udgangspunkt skal konfiskeres ved dom eller ved udenretlig vedtagelse af konfiskation.

En klage over en afgørelse om konfiskation efter den foreslåede bestemmelse vil skulle indgives til rigspolitichefen. Rigspolitichefens afgørelse kan ikke påklages til Justitsministeriet, jf. retsplejelovens § 109, stk. 2.

Er den foretagne konfiskation hjemlet i den foreslåede bestemmelse, forudsættes det, at der ikke er adgang til erstatning for beslaglæggelsen eller konfiskationen efter retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning m.v.

Det bemærkes, at hvis politiet og anklagemyndigheden ikke vurderer, at en person er omfattet af straffritagelsesreglen, og der derfor rejses sigtelse og tiltale, vil spørgsmålet om, hvorvidt en person er omfattet af straffritagelsesreglen, kunne behandles i forbindelse med straffesagen.

Hvorvidt euforiserende stoffer kan tages i bevaring, beslaglægges og konfiskeres i institutioner (f.eks. institutioner under Danmarks Fængsler, retspsykiatriske klinikker, skoler, hospitaler eller biblioteker) vil afhænge af, om institutionerne har hjemmel hertil. Det forudsættes f.eks. at være tilfældet for så vidt angår § 73 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som senest ændret ved lov

UDKAST

nr. 727 af 20. juni 2025 og § 19 a, stk. 7, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 18. september 2024.

Personer, der er omfattet af målgruppen og besidder euforiserende stoffer i tilbud efter serviceloven, som personen er visiteret til eller har ophold i, vil også skulle fritages fra strafforfølgning. Tilbuddene vil dog fortsat, i henhold til bl.a. § 123 i serviceloven, kunne fastsætte en vejledende husorden (ordensregler), der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på tilbuddets fællesarealer.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2026, jf. dog stk. 2.

Forslaget vil medføre, at en kommunalbestyrelse sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region pr. 1. juli 2026 vil kunne oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere, jf. det foreslåede § 111 c i serviceloven.

Forslaget vil medføre, at fasttrack-ordningen i Ankestyrelsen, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2, træder i kraft den 1. juli 2026.

Forslaget vil dertil medføre, at ændringen af lov om euforiserende stoffer, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 1-3, ligeledes træder i kraft den 1. juli 2026.

Det foreslås med *stk. 2*, at §§ 9 e og 9 f i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1, træder i kraft den 1. januar 2027.

Forslaget vil medføre, at forsøgsordningen, hvorefter en kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c i lov om social service, vil kunne træffe afgørelse om udvalgte indsatser efter serviceloven overfor en borger i målgruppen, selvom borgeren har en anden handlekommune, træder i kraft pr. 1. januar 2027.

UDKAST

Det foreslås med *stk. 3*, at §§ 9 e og 9 f i lov om retssikkerhed og administration på socialområdet, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1, ophæves den 1. januar 2030.

Forslaget vil medføre, at reglerne om forsøgsordningen om ”Borger i Danmark” vil blive ophævet den 1. januar 2030. Dette følger af Aftale om værdighedsreform af 29. januar 2026, hvoraf det fremgår, at forsøgsordningen skal løbe i 3 år.

Det foreslås med *stk. 4*, at § 2, nr. 2 ikke finder anvendelse for sager, som Ankestyrelsen har modtaget før den 1. juli 2026. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Forslaget vil betyde, at fasttrack-ordningen finder anvendelse for sager, som Ankestyrelsen har modtaget efter den 1. juli 2026. Det foreslåede § 61, stk. 2, § 61, stk. 3 og § 61, stk. 4, i retssikkerhedsloven, vil dermed ikke finde anvendelse for sager, som Ankestyrelsen har modtaget før den 1. juli 2026. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse. Sager modtaget før 1. juli 2026, men som indsendes til Ankestyrelsen på ny efter 1. juli 2026, vil heller ikke være omfattet.

Til § 5

Det foreslås med § 5, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at § 3 ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Lov om euforiserende stoffer er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, jf. anordningsbekendtgørelse nr. 1349 af 23. november 2015.

For Grønland er den regelfastsættende myndighed på sundhedsområdet overgået til Selvstyret, jf. lov nr. 369 af 6. juni 1991 om sundhedsvæsenet i Grønland.

Det bemærkes, at serviceloven og retssikkerhedsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland ved kongelig anordning. De ændringer, der med lovforslaget foreslås foretaget i disse love, vil derfor heller ikke gælde for Færøerne og Grønland og vil ikke kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p>§ 1</p> <p>I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1129 af 22. september 2025, som ændret ved § 4 i lov nr. 716 af 20. juni 2025, § 2 i lov nr. 745 af 20. juni 2025, § 11 i lov nr. 1344 af 25. november 2025 og lov nr. 136 af 27. januar 2026, foretages følgende ændring:</p>
§ 111 b. ---	
	<p>1. Efter kapitel 20 a indsættes <i>i afsnit V</i>:</p> <p>»Kapitel 20 b</p> <p><i>Gadens Huse og mobile udsatte-enheder</i></p> <p>§ 111 c. Kommunalbestyrelsen kan sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Lederen af Gadens Hus og af en mobil udsatte-enhed træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Hus eller for den mobile udsatte-enhed.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Lederens afgørelse efter stk. 2 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.</p>
	§ 2

UDKAST

	I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2024, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 1760 af 29. december 2025, foretages følgende ændringer:
§ 9 d. ---	
	<p>1. Efter § 9 d indsættes i <i>kapitel 3</i>:</p> <p style="text-align: center;"><i>»Forsøgsordning med "Borger i Danmark" i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder</i></p> <p>§ 9 e. En kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. § 111 c i lov om social service, kan træffe afgørelse om indsatser efter lov om social service, jf. stk. 2, overfor en borger i målgruppen, jf. stk. 3, selvom borgeren har en anden handlekommune efter § 9, stk. 1.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Der kan efter stk. 1 træffes afgørelse om følgende indsatser efter lov om social service:</p> <p>1) § 82 a om gruppebaseret hjælp, omsorg eller støtte samt gruppebaseret optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.</p> <p>2) § 82 b om tidsbegrænset individuel hjælp, omsorg eller støtte samt tidsbegrænset individuel optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.</p> <p>3) § 83 om personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.</p>

UDKAST

	<p>4) § 83 a om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb.</p> <p>5) § 85 om hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.</p> <p>6) § 86 om genoptræning.</p> <p>7) § 97 om ledsagelse.</p> <p>8) § 98 om særlig kontaktperson for døvblinde.</p> <p>9) § 99 om støtte- og kontaktperson.</p> <p>10) § 100 om kompensationsydelse.</p> <p>11) § 101 om social behandling til personer med et stofmisbrug, herunder også som døgnbehandling efter § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2.</p> <p>12) § 102 om behandlingsmæssige tilbud.</p> <p>13) § 103 om beskyttet beskæftigelse.</p> <p>14) § 104 om aktivitets- og samværstilbud.</p> <p>15) § 112 om hjælpemidler.</p> <p>16) § 113 om forbrugsgoder.</p> <p>17) § 113 a om køb af forbrugsgoder.</p> <p>18) § 113 b om tidsbegrænset hjælpemidler og forbrugsgoder.</p> <p>19) § 117 om befordring med individuelle transportmidler.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 2 omfatter borgere, der opsøger et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:</p> <p>1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.</p>
--	--

UDKAST

	<p>2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.</p> <p>3) Borgeren har en psykisk lidelse.</p> <p><i>Stk. 4.</i> En kommunalbestyrelse, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen, jf. stk. 3.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 4 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Udgifter til indsatser, som en kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om efter stk. 2, afholdes af borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1.</p> <p>§ 9 f. En kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, skal orientere borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1, herom.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Når det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter § 9 e, skal en kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om en indsats, jf. § 9 e, stk. 2, og kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1, løbende udveksle oplysninger af betydning for indsatsen. Udveksling af oplysninger efter 1. pkt. kan ske uden borgerens samtykke.«</p>
<p>§ 61. Hvis der opstår uenighed mellem kommuner om deres</p>	<p>2. I § 61 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:</p>

UDKAST

<p>forpligtelser, kan sagen indbringes for Ankestyrelsen, der træffer afgørelse i sagen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Social- og boligministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal benytte et særligt skema ved indsendelsen af sager til Ankestyrelsen efter stk. 1.</p>	<p>»<i>Stk. 2.</i> Opstår der uenighed mellem 2 eller flere kommuner, jf. stk. 1, om, hvilken kommune der er handlekommune for en borger, træffer Ankestyrelsen afgørelse herom inden for 10 arbejdsdage. Arbejdsdage i forbindelse med partshøring og øvrig sagsoplysning, som sker ved indhentelse af oplysninger fra andre end Ankestyrelsen, medregnes ikke i fristen nævnt i 1. pkt.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Stk. 2 omfatter borgere, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder 2 ud af følgende 3 kriterier:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig.2) Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug.3) Borgeren har en psykisk lidelse. <p><i>Stk. 4.</i> Sager omfattet af stk. 2, jf. stk. 3, kan indbringes for Ankestyrelsen af kommuner eller af en kommune på vegne af en borger.</p> <p><i>Stk. 5.</i> I sager omfattet af stk. 2 skal Ankestyrelsen i forbindelse med modtagelsen af sagen meddele til de involverede kommuner, hvilken kommune, der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. § 9, stk. 8«</p> <p>Stk. 2 bliver herefter stk. 6.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>I lov om euforiserende stoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1334 af 9. december 2019, som ændret ved</p>

UDKAST

	lov nr. 667 af 11. juni 2024 og lov nr. 724 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:
<p>§ 3. ---</p> <p><i>Stk. 2-3. ---</i></p> <p><i>Stk. 4.</i> Tiltalefrafald skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det gælder også i gentagelsestilfælde.</p>	<p>1. § 3, stk. 4, 1. pkt., affattes således:</p> <p>»Besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug strafforfølges ikke, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf, jf. dog stk. 5.«</p>
	<p>2. I § 3 indsættes som <i>stk. 5</i>:</p> <p>»<i>Stk. 5.</i> Stk. 4 finder ikke anvendelse på indkvarteringssteder, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 5.«</p>
§ 3 d. ---	
	<p>3. Efter § 3 d indsættes:</p> <p>»§ 3 e. Euforiserende stoffer, som er blevet beslaglagt af politiet og som var bestemt til eget forbrug af en person, der er omfattet af § 3, stk. 4, eller § 3 b, stk. 2, kan konfiskeres af politiet, hvis stofferne ikke på stedet kan tilbageleveres til den person, som stofferne var bestemt til.«</p>